

TUUSULA, HYTE-LTK, 26.10.2021 HYVINVOINTI-INDIKAATTORIT

TERO SEITSONEN, KEUSOTE
HYVINVOINTI, TERVEYS JA ASIAKKUUDET TULOSALUE

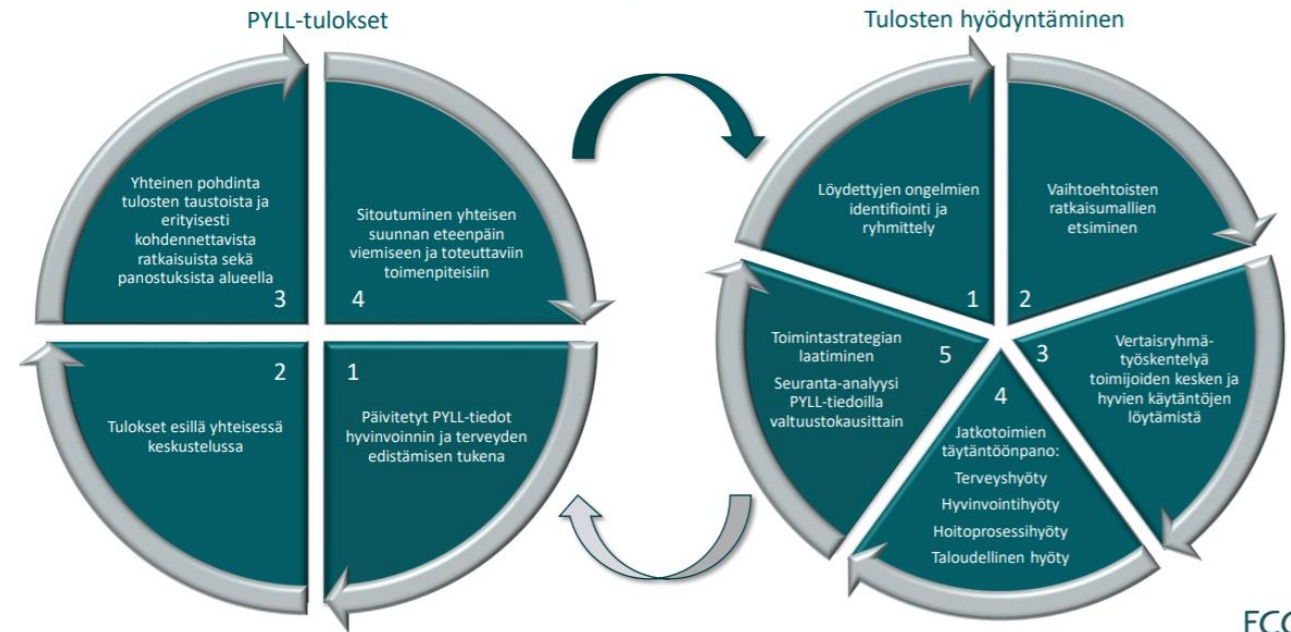
MARJO-KAISA KONTTINEN
TUUSULA

PYLL: EHKÄISTÄVISSÄ OLEVAT MENETETYT ELINVUODET (LÄHDE: FCG)

PYLL-mittari ja -menetelmä

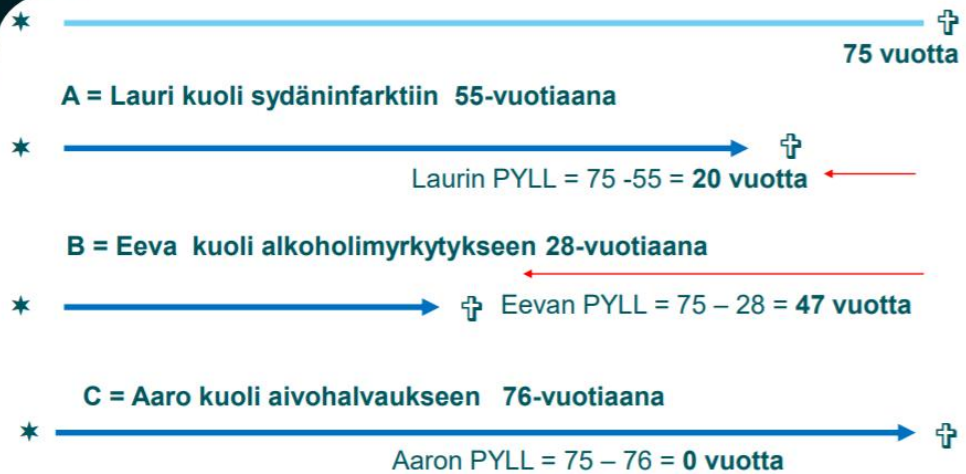
- Kansainvälisesti käytetty menetelmä, jota erityisesti OECD-maissa käytetään → kansainvälinen vertailtavuus
- Mittaa ennenaikaista kuolleisuutta
- Mahdollistaa aikaisempien ja nykyisten hyvinvointipalvelujen ja terveyden edistämisen vaikuttavuuden arviointia
- Tarjoaa tiedon siitä, mihin elinvuosia menetetään ennenaikaisesti
- Tuo esille, mihin toimenpiteitä ja resursseja pitää kohdistaa
- **OECD on päivittänyt viime vuonna mittaria muuttamalla laskennassa käytettävää ikärajaa sekä kuolinsyryryhmiä**
 - Ikäraja 70 vuodesta → 75 vuoteen – vastaa nousua elinajanodotetta
- Ikävakiointiin käytetty vakioväestö on muutettu, käyttää OECD:n uutta vakioväestöä (2010) aiemmin käytetyn (1980) vakioväestön sijasta – vastaa paremmin todellisuutta

PYLL strategian tukena yhteisessä prosessissa

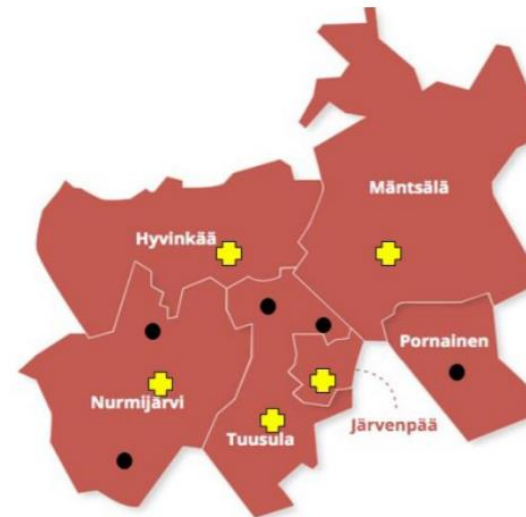
PYLL: EHKÄISTÄVISSÄ OLEVAT MENETETYT ELINVUODET (LÄHDE: FCG)

PYLL-laskutoimitus

Huom! OECD-maiden PYLL-laskenta 75 vuoden mukaan; Sotkanetissä 80 vuotta

Aineisto

- Keusoten Potential Years of Life Lost (PYLL) –analyysi
- Sisältää tiedot kunnista Hyvinkää, Järvenpää, Tuusula, Mäntsälä, Nurmijärvi ja Pornainen sekä alueen yhtenä kokonaisuutena (hyvinvointialueena)
- Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen kuolinsyyrekisterin kuolinsyytietoihin ko. kunnissa ja yhdistettynä koko alueen näkökulmasta

PYLL: EHKÄISTÄVISSÄ OLEVAT MENETETYT ELINVUODET (LÄHDE: FCG)

PYLL-tulosten tulkinta 1.

324 +	462 ++	182 ---
11 %	11 %	10 %
935 0	1505 0	336 +++
30 %	36 %	18 %
137 -	257 ---	7 +++
4 %	6 %	0 %

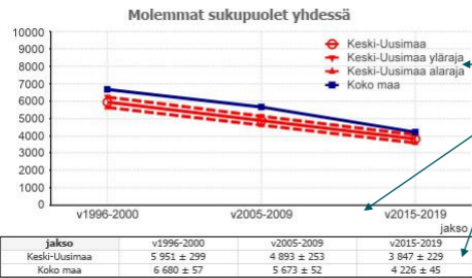
Liikennevalot

- Vertailu väreissä Keusotesta koko maahan sekä kunnittain koko Keusoteen

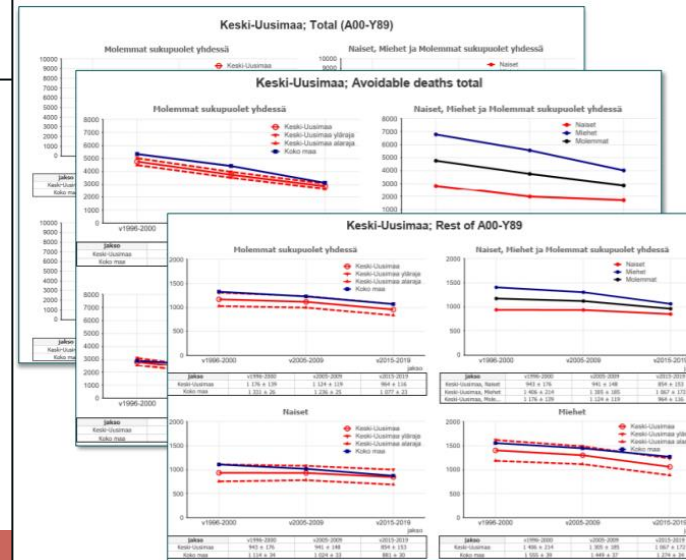
0 = ±5% += 5% - 15% parempi ++ = 15% - 25% parempi +++ = yli 25% parempi
- = 5% - 15% huonompi -- = 15% - 25% huonompi --- = yli 25% huonompi

- Vertailussa plussat ja miinukset näyttävät eron suuruuden
- Trendikäyrät

- Trendikäyrät ja luottamusvälit
- Aikasarjatarkastelu 1996 – 2000; 2005 – 2009; 2015 – 2019
- Aikasarjassa menetetyt elinvuodet ka. sekä menetetyt elinvuodet +/- 95 %:n luottamusvälille

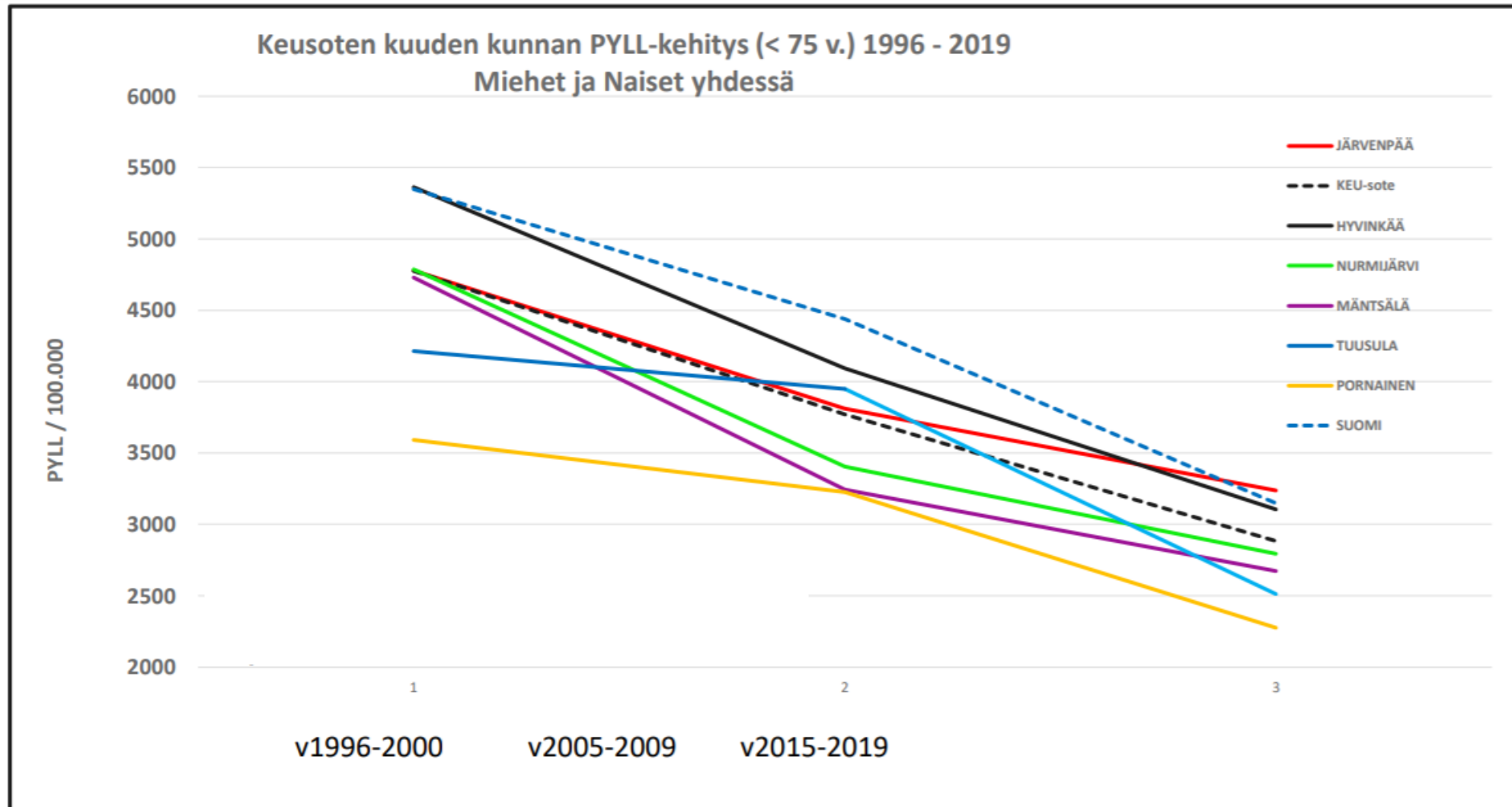

PYLL-tulosten tulkinta 2.

- Trendikäyrät
 - Kaikista kuolinsyryryhmistä (*total*)
 - Vältettävissä (*avoidable*) olevista kuolinsyryryhmistä yhteensä ja jokaisesta kuolinsyryryhmästä alaryhmineen
 - Lisäksi näiden kahden 'erotuksesta' (*rest*)
- Trendikäyrissä (4 kpl)
 - Molemmat sukupuolet yhdessä kahdessa näkymässä
 - Sukupuolet erikseen omassa näkymissään

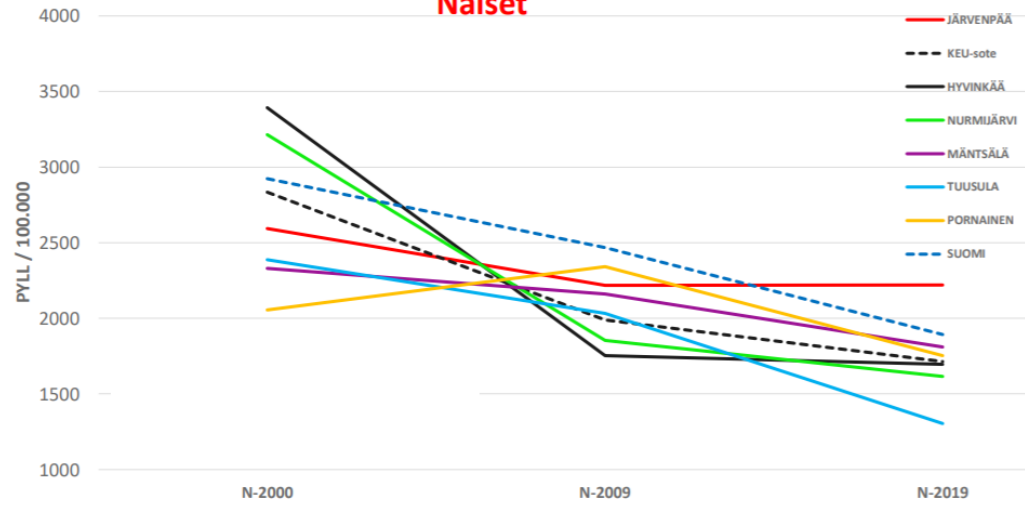
PYLL: EHKÄISTÄVISSÄ OLEVAT MENETETYT ELINVUODET (LÄHDE: Keski-SOTE Uudenmaan FCG)

PYLL: EHKÄISTÄVISSÄ OLEVAT MENETETYT ELINVUODET (LÄHDE: FCG)

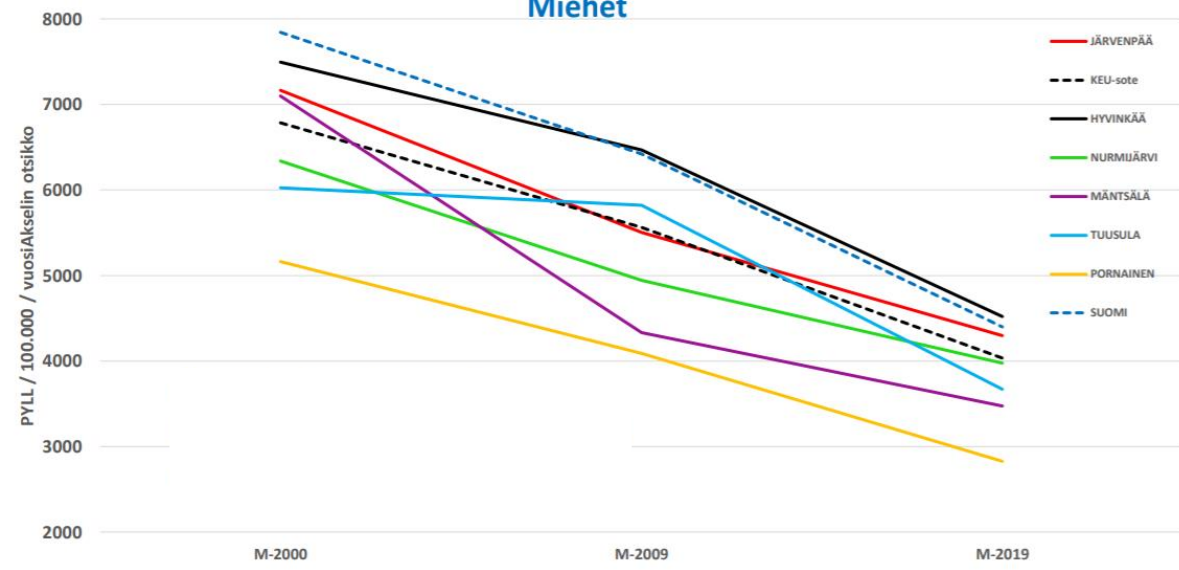
Keusoten kuuden kunnan PYLL-kehitys (< 75 v.) 1996 - 2019

Naiset

Keusoten kuuden kunnan PYLL-kehitys (< 75 v.) 1996 - 2019

Miehet

NAISET	KEU-sote-N	JÄRVENPÄÄ-N	HYVINKÄÄ-N	MÄNTSÄLÄ-N	NURMIJÄRVI-N	TUUSULA-N	PORNAINEN-N
KAIKKI VÄLTETTÄVISSÄ OLEVAT KUOLINSYYT	1714	2220	1696	1811	1615	1305	1754
SYÖVÄT	642	646	677	738	575	692	496
VERENKIERTOELINTEN SAIRAUDET	215	165	289	265	183	152	312
TAPATURMAT	271	324	207	467	297	131	851 (liikenne)
itsemurha	155	199	180	209	152	108	0
ALKOHOLI & HUUMEET	301	473	354	148	377	110	96
alkoholi	158	268	199	148	76	87	96
huumeet	143	204	155	0	301	23	0

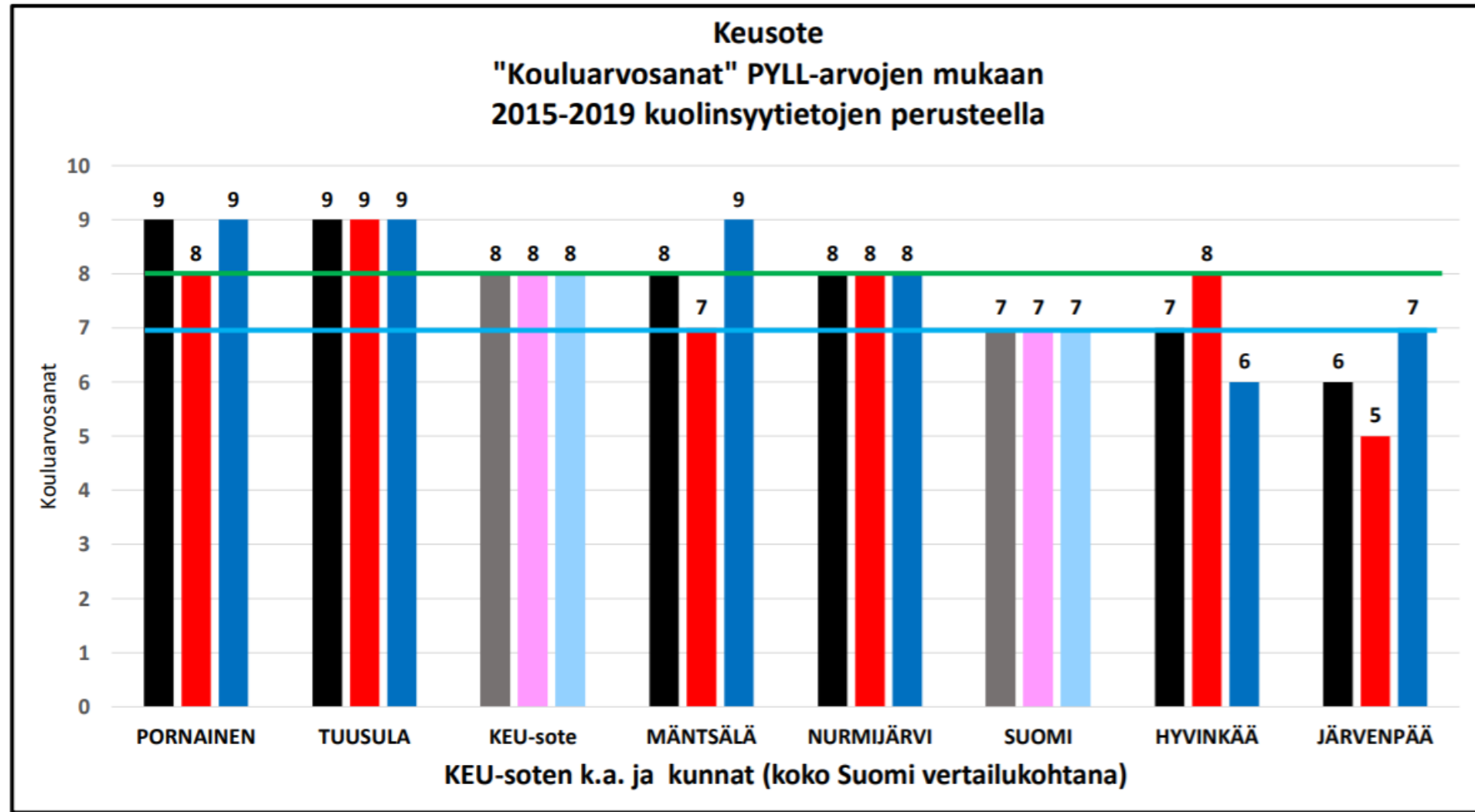
1.	1. suurimmat PYLL-menetykset
2.	2. suurimmat PYLL-menetykset
3.	3. suurimmat PYLL-menetykset

MIEHET	KEU-sote-M	JÄRVENPÄÄ-M	HYVINKÄÄ-M	MÄNTSÄLÄ-M	NURMIJÄRVI-M	TUUSULA-M	PORNAINEN-M
KAIKKI VÄLTETTÄVISSÄ OLEVAT KUOLINSYYT	4035	4298	4519	3473	3977	3671	2827
SYÖVÄT	740	672	805	825	648	785	608
VERENKIERTOELINTEN SAIRAUDET	875	639	921	859	1042	871	771
TAPATURMAT	1050	1169	1083	1049	1224	686	1019
itsemurha	553	739	614	563	459	335	598
ALKOHOLI & HUUMEET	1096	1466	1182	563	888	1221	304
alkoholi	606	876	490	448	609	590	304
huumeet	490	590	692	115	278	631	0

PYLL: EHKÄISTÄVISSÄ OLEVAT MENETETYT ELINVUODET (LÄHDE: Keski-SOTE Uudenmaan FCG)

(LÄHDE: Keski-SOTE Uudenmaan)

MUSTA =
PUNAINEN
=
SININEN =

- Kansallinen terveys- hyvinvointi- ja palvelututkimus FinSote:
 - vastaa väestön koettua hyvinvointia, palvelujen tarvetta ja käyttöä koskeviin kysymyksiin, joihin muut aineistot ja rekisterit eivät tuota tietoa
 - mahdollistaa hyvinvointialueiden ja muiden tutkimusalueiden keskinäisen vertailun sekä vertailun koko maan tilanteeseen
 - tuottaa tärkeän osan palvelujärjestelmän seurantaan ja arviointiin tarvittavista tiedoista
 - sisältää osia aiemmasta ATH-tutkimuksesta, tuottaa vertailu-kelpoista seurantatietoa (pisimmät aikasarjat alkaen 1978-)
 - seuraavaa tiedonkeruuta suunnitellaan syksyllä 2022, tavoitteena tiedonkeruu joka toinen vuosi alueellisesti edustavalla otoksella

Indikaattorien aihealueet 2021

- Hyvinvointi (n. 18 indikaattoria)
 - Elinolot, koettu hyvinvointi, osallisuus, elinympäristön turvattomuus ja väkivalta, tapaturmat
- Terveys ja toimintakyky (n. 38 indikaattoria)
 - Terveystila, mielenterveys, seksuaaliterveys, elintavat ja riskitekijät, ravitsemus, päihteet ja riippuvuudet, työkyky, toimintakyky ja arjessa selviytyminen
- Sosiaali- ja terveyspalvelut (n. 70 indikaattoria)
 - Palveluiden tarve ja käyttö, palveluiden saatavuus ja saavutettavuus, palvelujen yhdenvertaisuus, palvelujen toimivuus, palvelujen integraatio, palvelujen asiakaslähtöisyys, palvelujen omarahoitus, sosiaalituotet ja -etuudet
- Sähköiset palvelut (n. 11 indikaattoria)

FinSote-tutkimus

- Kyselytutkimus, johon voi vastata paperilomakkeella tai netissä
 - Aiemmin Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus ATH
- Vastaajat 20 vuotta täyttäneitä tai vanhempia
- Vastausaktiivisuus on vaihdellut 45 % – 53 % välillä
 - FinSote 2020 vastausaktiivisuus on 46 %
- Vuoden 2020 kansallinen otos n = 61 600
- Tiedonkeruu ajoittui syyskuu 2020 – helmikuu 2021
 - 4 lähestymiskertaa
- Keski-Uudenmaan otoskoko FinSote 2020 –tutkimuksessa oli 2762. Vastausprosentti oli 47 % (N=1300).

Tutkimuksen toteutus Keski-Uudellamaalla

Alue	Otos	Vastanneet %
Hyvinkää	732	51 %
Järvenpää	577	44 %
Nurmijärvi	580	43 %
Tuusula	555	49 %
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	2762	47 %

Keskisuusmaalaisten vastausaktiivisuus ikäryhmittäin:

20–54v: 29 %
55–74v: 61 %
75+v: 64 %

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen tuloksissa ovat mukana myös Mäntsälän ja Pornaisten asukkaiden vastaukset.

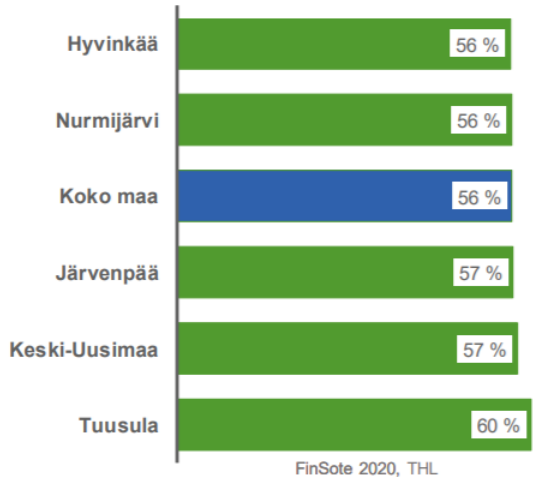
Tuloksissa kadon vaikutusta korjattiin painottamalla tuloksia vastaamaan väestön ikä-, sukupuoli-, siviilisäätö-, koulutus- ja kielijakaumaa.

Keski-uusimaalaisten hyvinvointi – vertailu koko maan tuloksiin

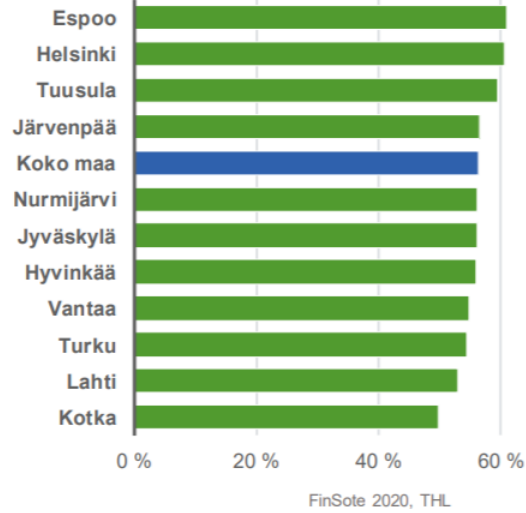
- Myönteistä
 - Enemmistö tuntee elämänlaatunsa hyväksi
 - Koettu terveys parempaa kuin koko maassa
 - Enemmistö kokee päivittäisen elämänsä turvalliseksi ja on tyytyväinen asuinalueensa olosuhteisiin
- Haasteita
 - Keski-Uudenmaan kuntien välillä eroja, esim. elintavoissa ja psyykkisessä kuormittuneisuudessa
 - Lääkärin vastaanottopalveluiden saannissa kuntien välisiä eroja

Enemmistö tuntee elämänlaatunsa hyväksi

Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus (%)
Keski-Uusimaa

Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus (%)
Kaupungit

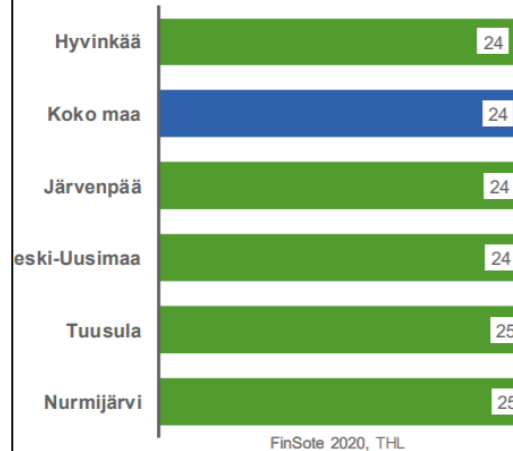

Timo Ståhl

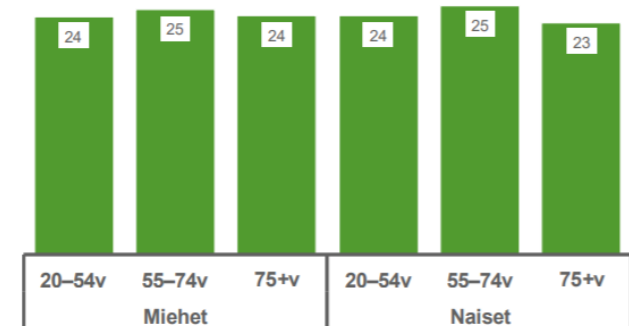

Keskisuusmaalaisten positiivinen mielenterveys keskitasoista

Positiivinen mielenterveys (SWEMWBS) -mittarin pistemäärä asteikolla 7-35p (keskiarvo)
Keski-Uusimaa

Positiivinen mielenterveys (SWEMWBS) -mittarin pistemäärä asteikolla 7-35p (keskiarvo)
Keski-Uusimaa

FinSote 2020, THL

Positiivinen mielenterveys on voimavara, joka pitää sisällään mm. koherenssin tunteen, resilienssin, pystyvyyden, elämäntyytyväisyyden, elämänlaadun, luonteenvahvuuden, optimismin ja onnellisuuden.

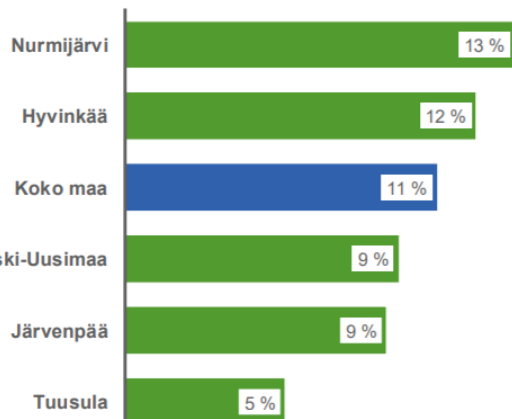
Timo Ståhl

8.9.2021 14

Joka kymmenes keskiuusmaalainen tuntee itsensä yksinäiseksi

Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%)

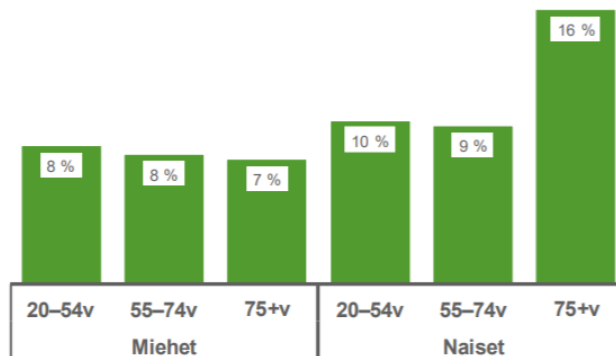
Keski-Uusimaa

FinSote 2020, THL

Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%)

Keski-Uusimaa

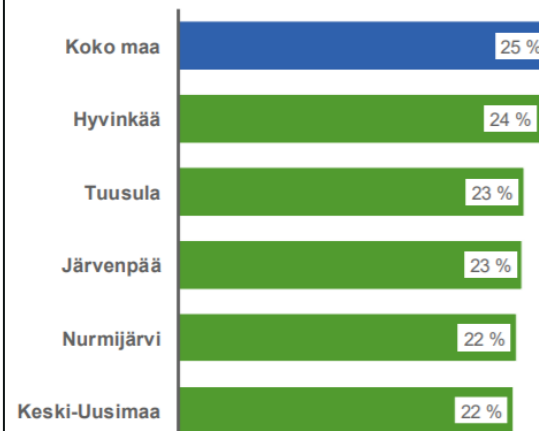

FinSote 2020, THL

Joka neljäs osallistuu aktiivisesti järjestötoimintaan

Aktiivisesti järjestötoimintaan tms. osallistuvien osuus (%)

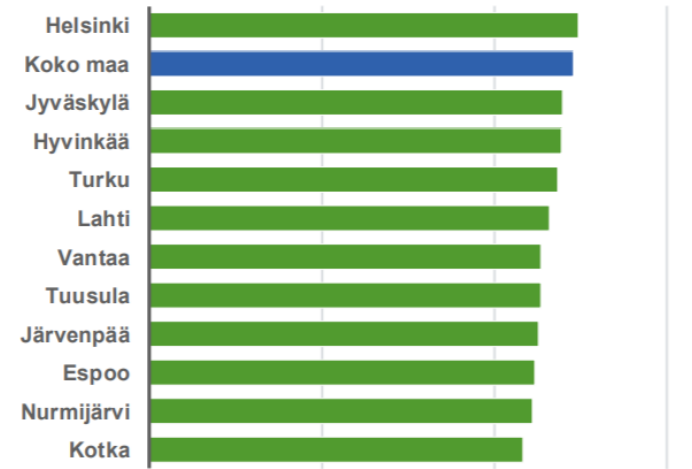
Keski-Uusimaa

FinSote 2020, THL

Aktiivisesti järjestötoimintaan tms. osallistuvien osuus (%)

Kaupungit

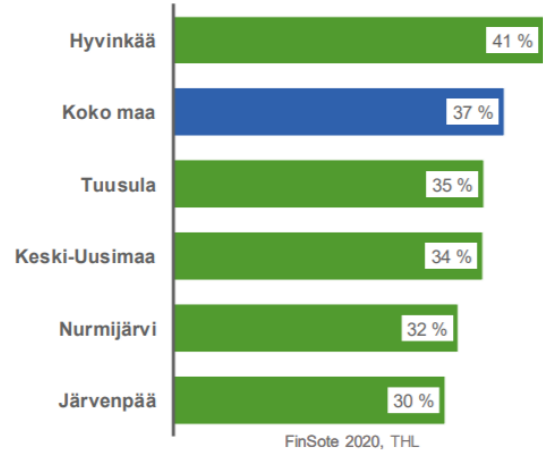

FinSote 2020, THL

Keski-Uudellamaalla joka kolmas kokee terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi

Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus (%)

Keski-Uusimaa

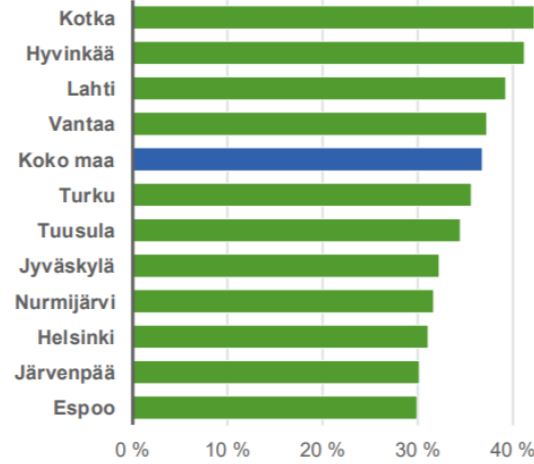

FinSote 2020, THL

Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus (%)

Kaupungit

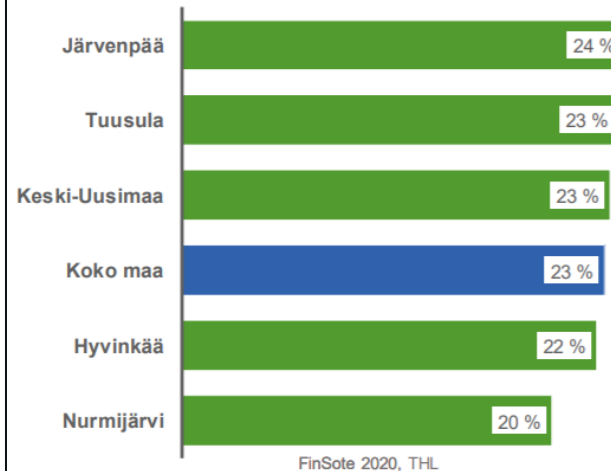
FinSote 2020, THL

Timo Ståhl

Lihavien osuus vastaa koko maan tasoa Keski-Uudellamaalla

Lihavien osuus (kehon painoindeksi BMI ≥ 30 kg/m²) (%)

Keski-Uusimaa

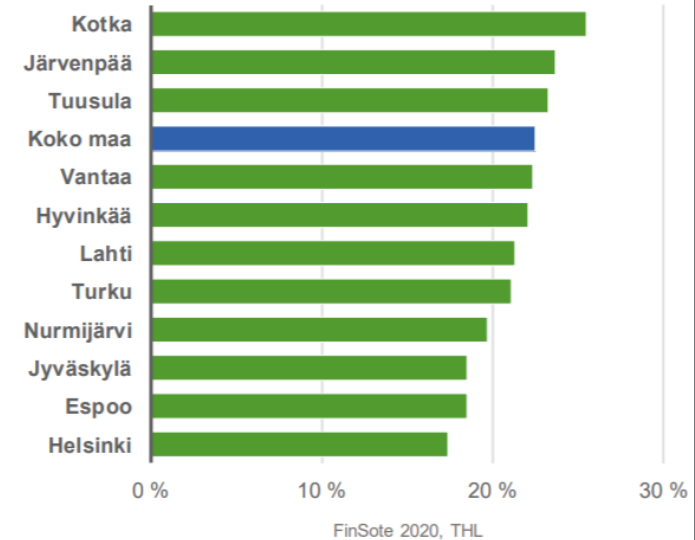

FinSote 2020, THL

Lihavien osuus (kehon painoindeksi BMI ≥ 30 kg/m²) (%)

Kaupungit

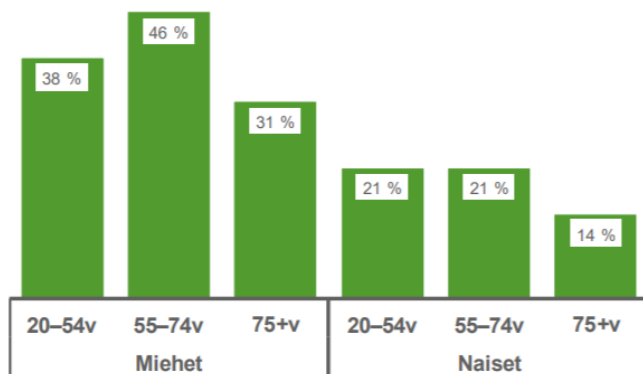
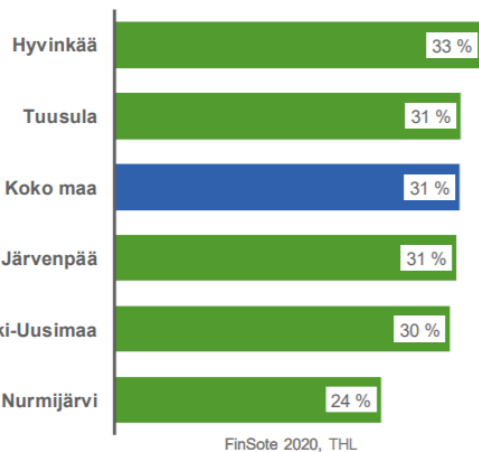
FinSote 2020, THL

Timo Ståhl

Alkoholin liikakäyttö vähäisintä Nurmijärvellä

Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%)
Keski-Uusimaa

Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%)
Keski-Uusimaa

FinSote 2020, THL

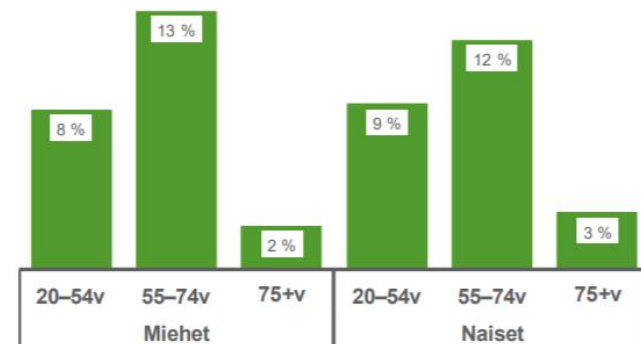
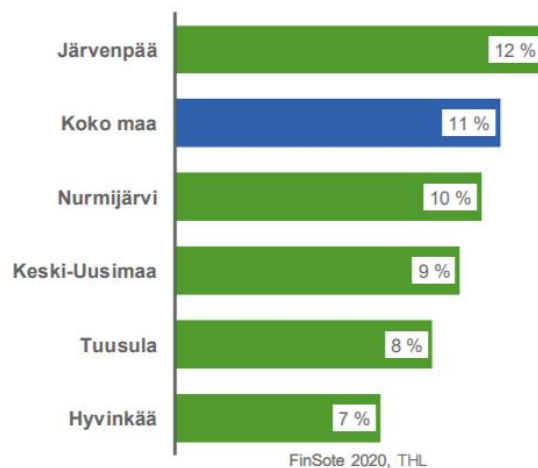

Timo Ståhl

Joka kymmenes keskiuusmaalainen tupakoi päivittäin

Päivittäin tupakoivien osuus (%)
Keski-Uusimaa

Päivittäin tupakoivien osuus (%)
Keski-Uusimaa

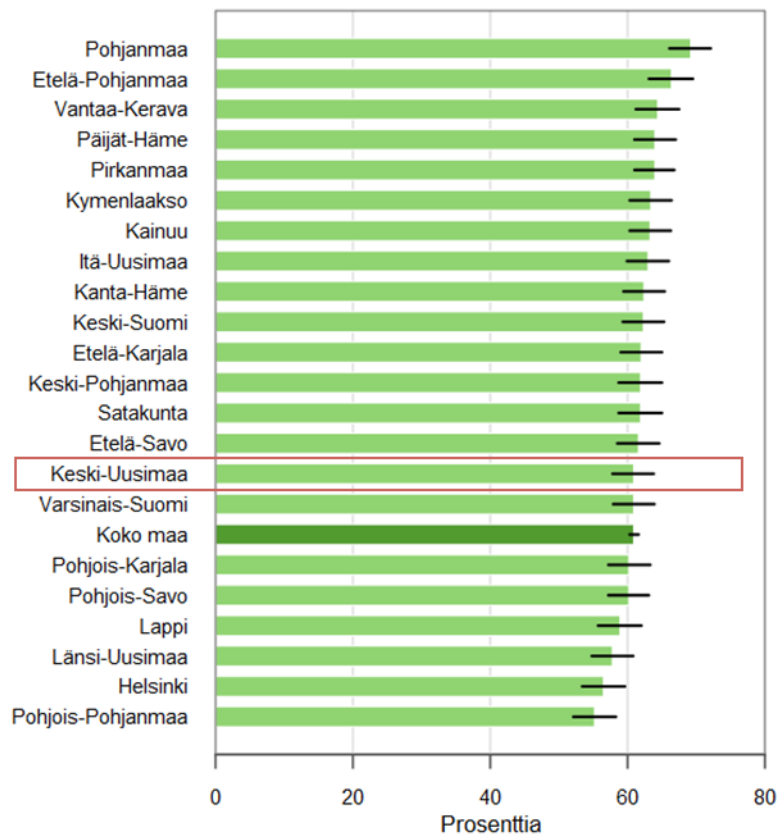

FinSote 2020, THL

Timo Ståhl

Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus (%)
Hyvinvointialueet

FinSote 2020, THL (20+v)

Terveysliikuntasuositus

2 krt/vko lihaskuntoa ja liikehallintaa

1h 15 min/vko rasittavaa liikuntaa

Tai

2,5h/vko reipasta liikkumista

Lisäksi

Kevyttä liikuskelua mahd. usein

Taukoja paikallaanoloon aina kun voi

Palauttavaa unta riittävästi

Keski-**SOTE**
Uudenmaan

Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus (%) [info ind. 5527](#)

Keski-Uusimaan hyvinvointialue

60,9

Hyvinkää

64,8

Järvenpää

56,2

Nurmijärvi

59,8

Tuusula

57,4

Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus (%), 20 - 64-vuotiaat [info ind. 5528](#)

Keski-Uusimaan hyvinvointialue

59,1

Hyvinkää

66,9

Järvenpää

52,5

Nurmijärvi

58,7

Tuusula

52,6

Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet [info ind. 5529](#)

Keski-Uusimaan hyvinvointialue

66,4

Hyvinkää

59,2

Järvenpää

70,7

Nurmijärvi

63,5

Tuusula

70,2

Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet [info ind. 5530](#)

Keski-Uusimaan hyvinvointialue

76,6

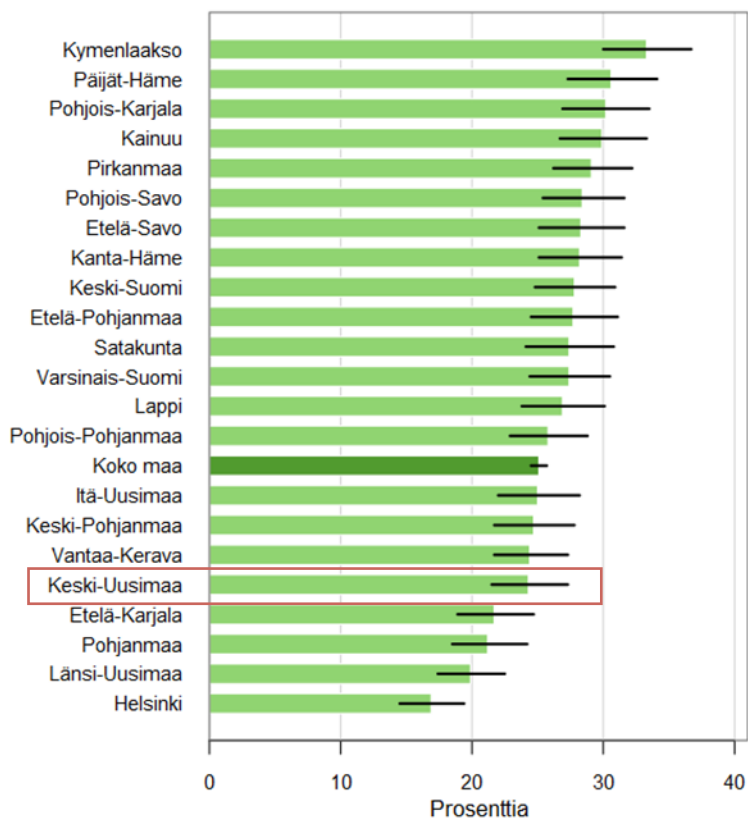
Hyvinkää

Järvenpää

Nurmijärvi

Tuusula

Ei usko jaksavansa työskennellä vanhuuseläkeikään saakka (%)
Hyvinvointialueet

FinSote 2020, THL (20-74v)

Niiden osuus, jotka uskovat, että todennäköisesti eivät jaksu työskennellä vanhuuseläkeikään saakka (%) info ind. 4386

Keski-Uusimaan hyvinvointialue

24,3

Hyvinkää

30,2 29,5

Järvenpää

26,2 24,0

Nurmijärvi

25,7 20,1

Tuusula

25,7 24,4

Niiden osuus, jotka uskovat, että todennäköisesti eivät jaksu työskennellä vanhuuseläkeikään saakka (%), 20 - 64-vuotiaat info ind. 4387

Keski-Uusimaan hyvinvointialue

23,2

Hyvinkää

30,0 28,4

Järvenpää

26,0 22,7

Nurmijärvi

25,5 19,6

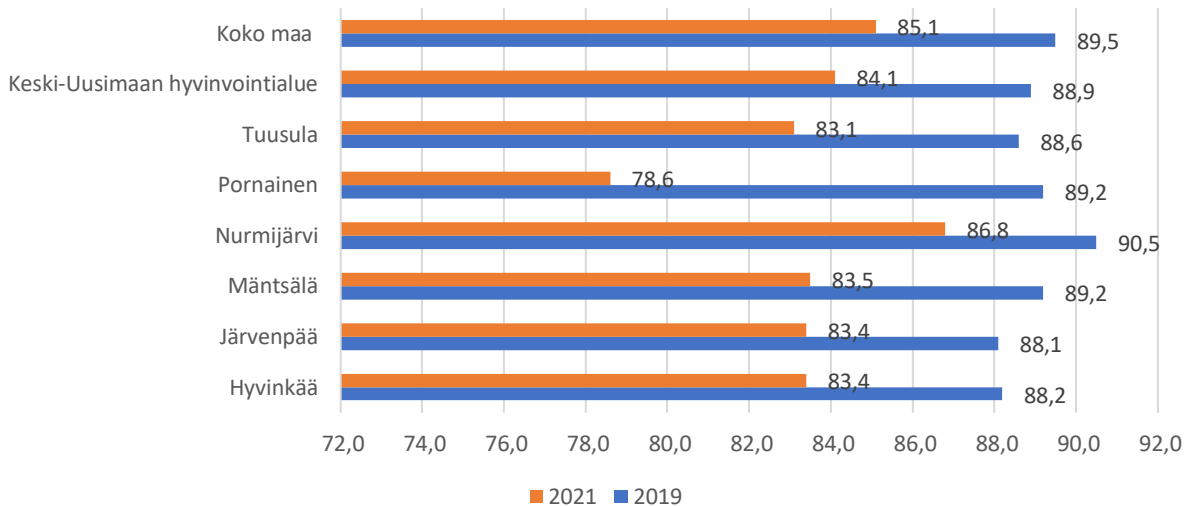
Tuusula

25,3 23,0

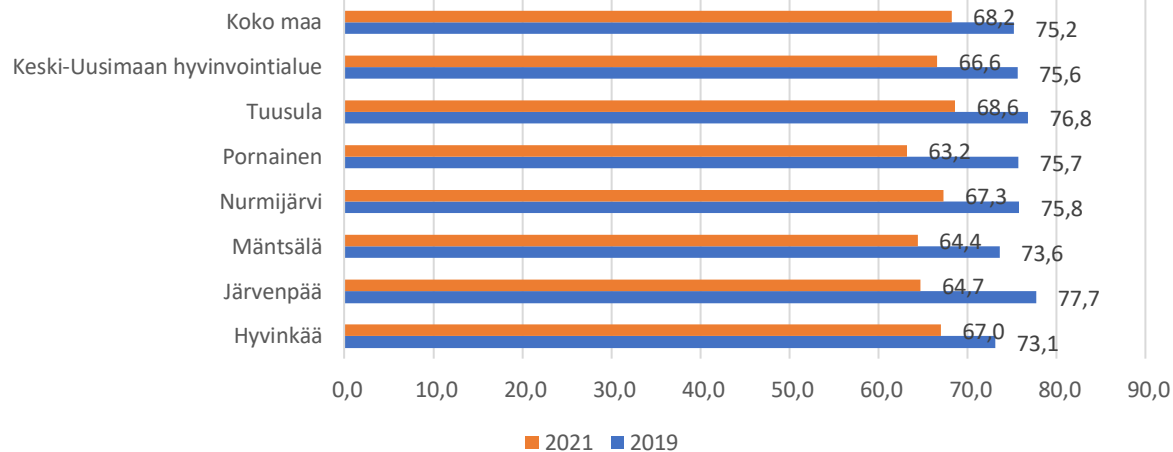
KOULUTERVEYSKYSELY 2021 (LÄHDE: THL)

Keski-~~2019~~

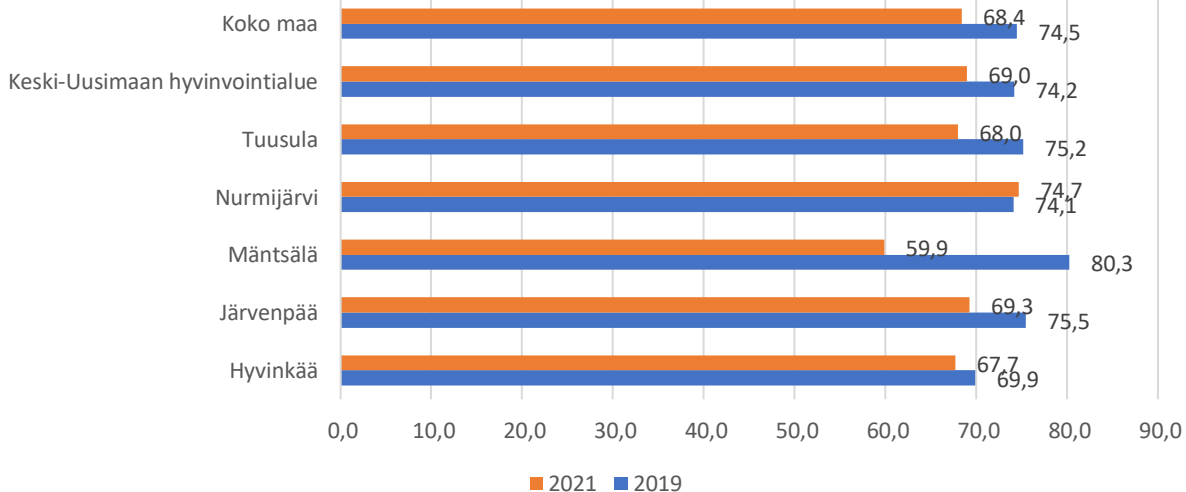
Perusopetus 4 & 5 lk / Tyytyväinen elämäänsä, %

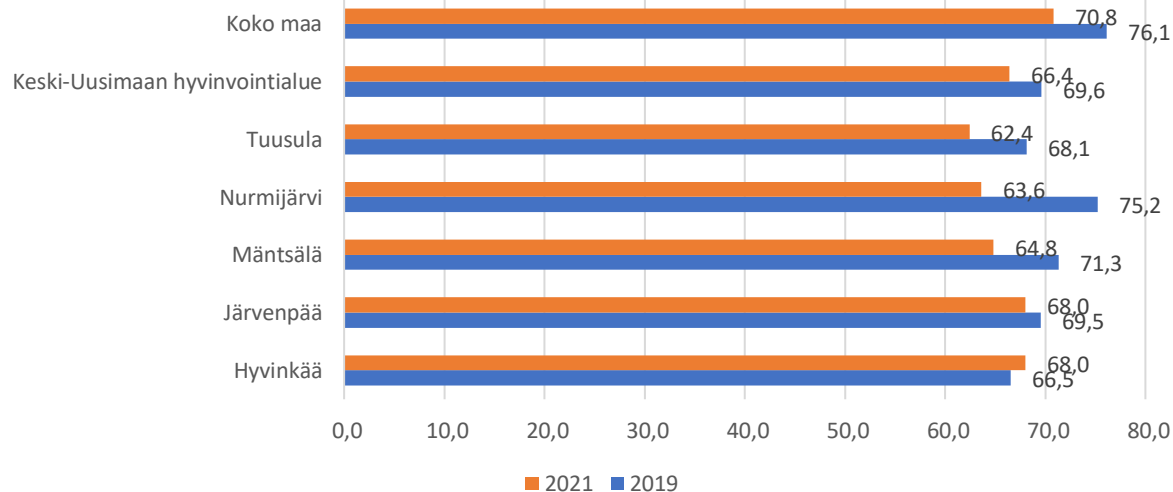
Perusopetus 8. ja 9. lk / Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, %

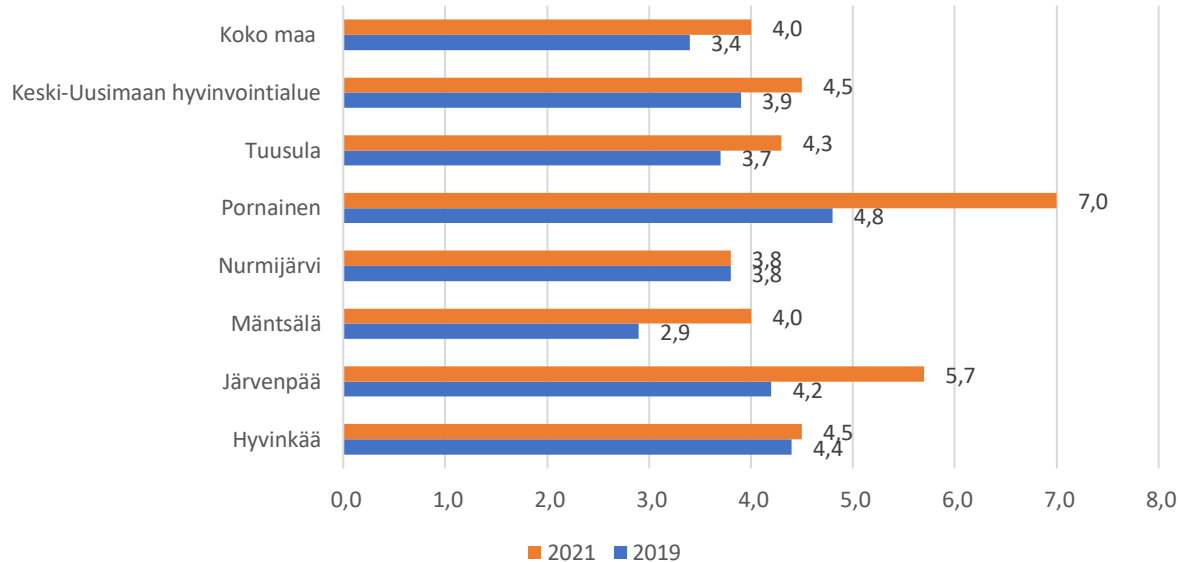
Lukio 1 & 2 / Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, %

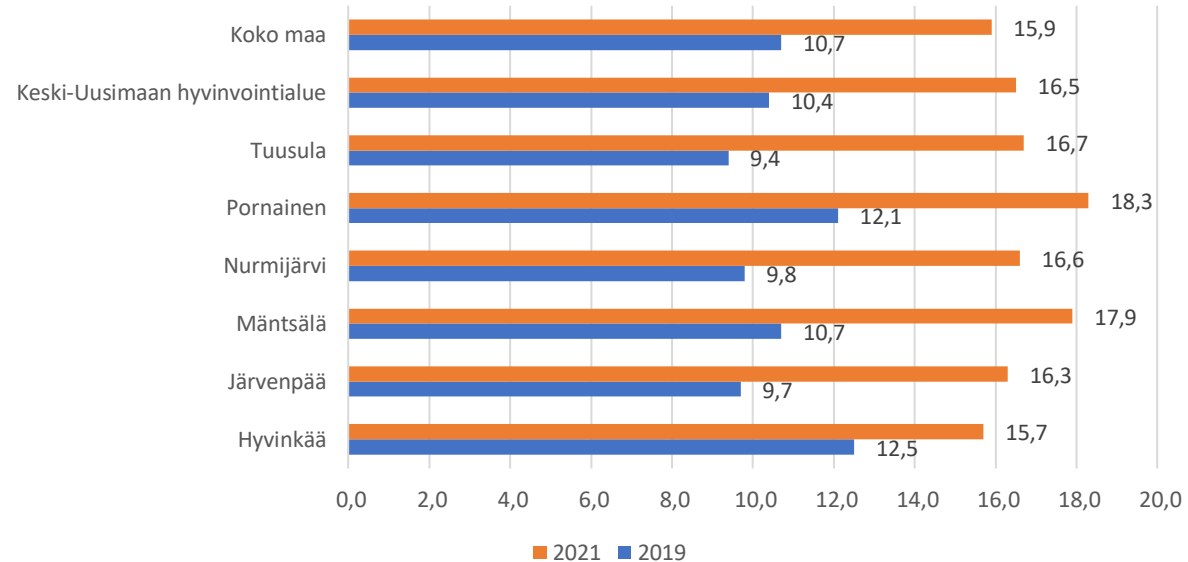
Amm.opp. I & II / Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, %

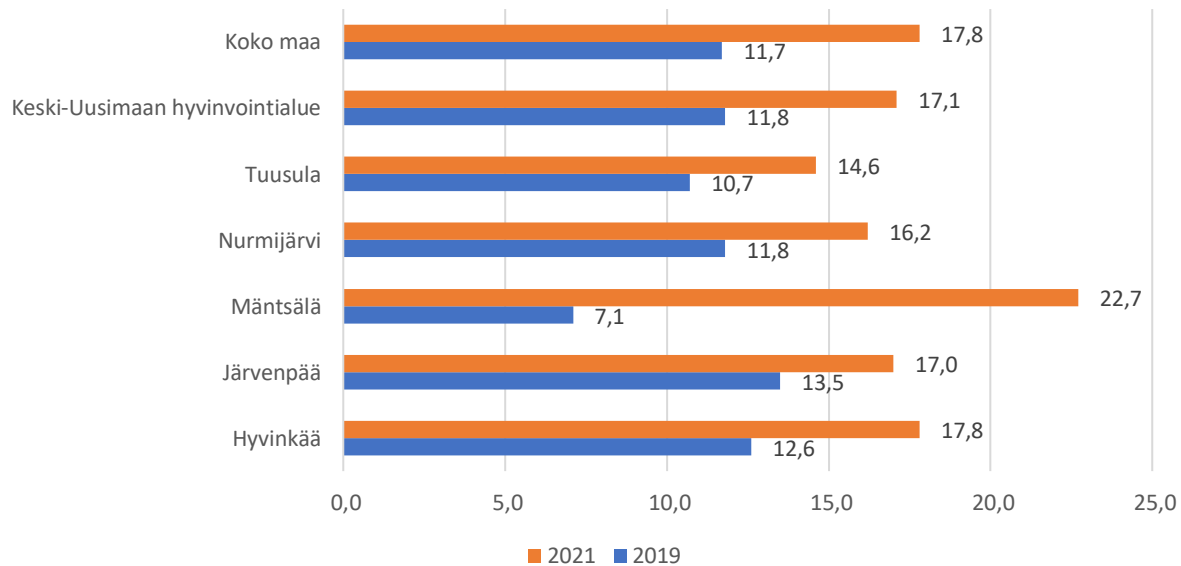
Perusopetus 4 & 5 lk / Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, %

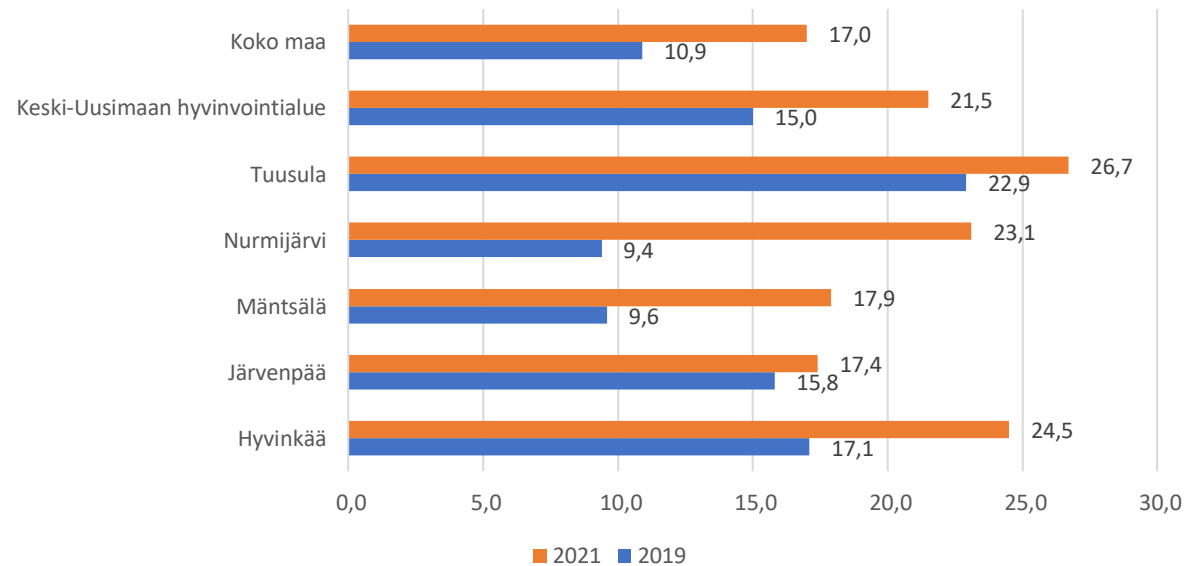
Perusopetus 8. ja 9. lk / Tuntee itsensä yksinäiseksi, %

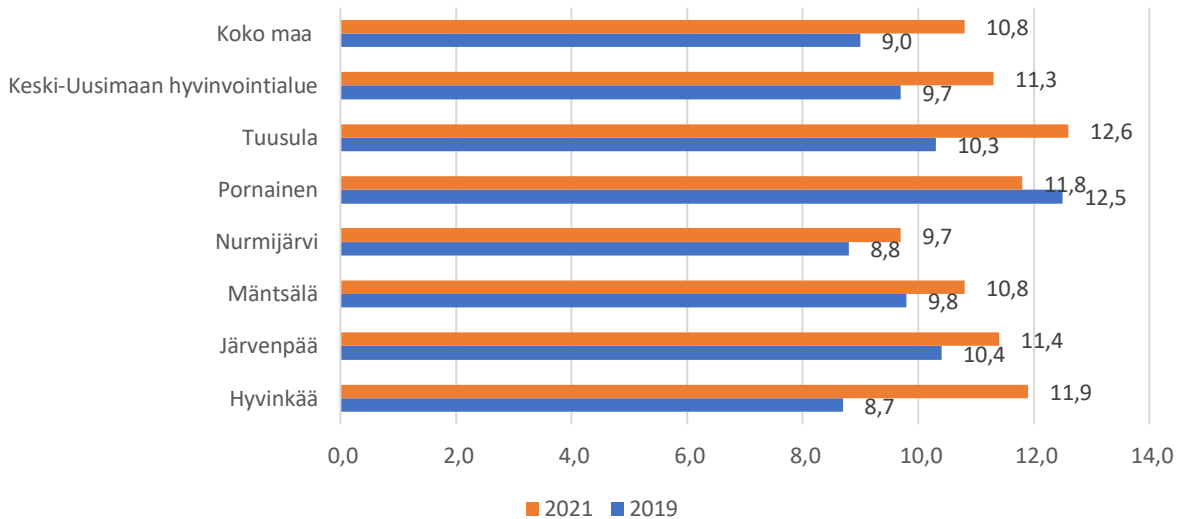
Lukio 1 & 2 / Tuntee itsensä yksinäiseksi, %

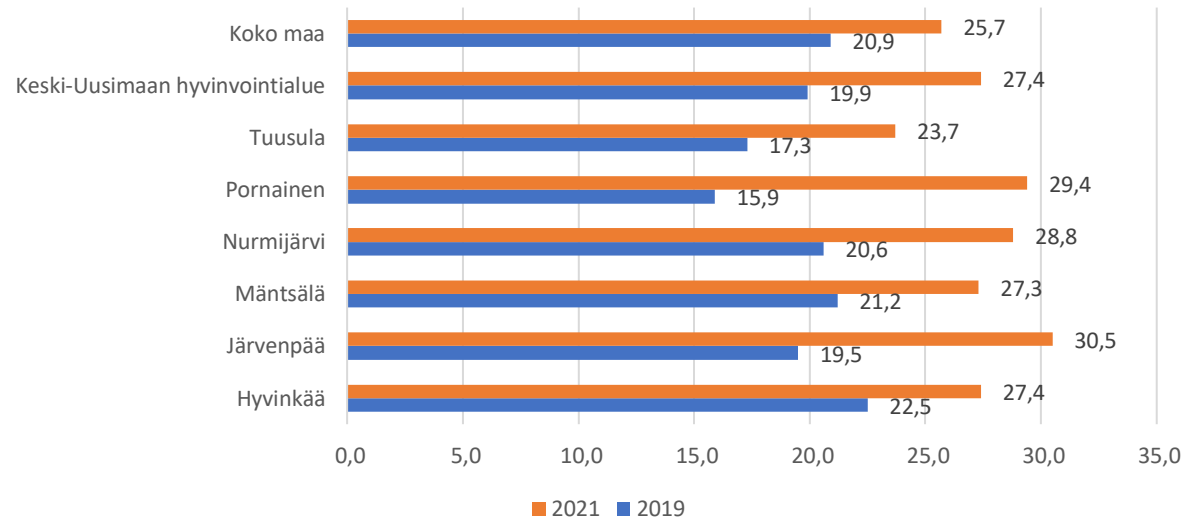
Amm.opp. I & II / Tuntee itsensä yksinäiseksi, %

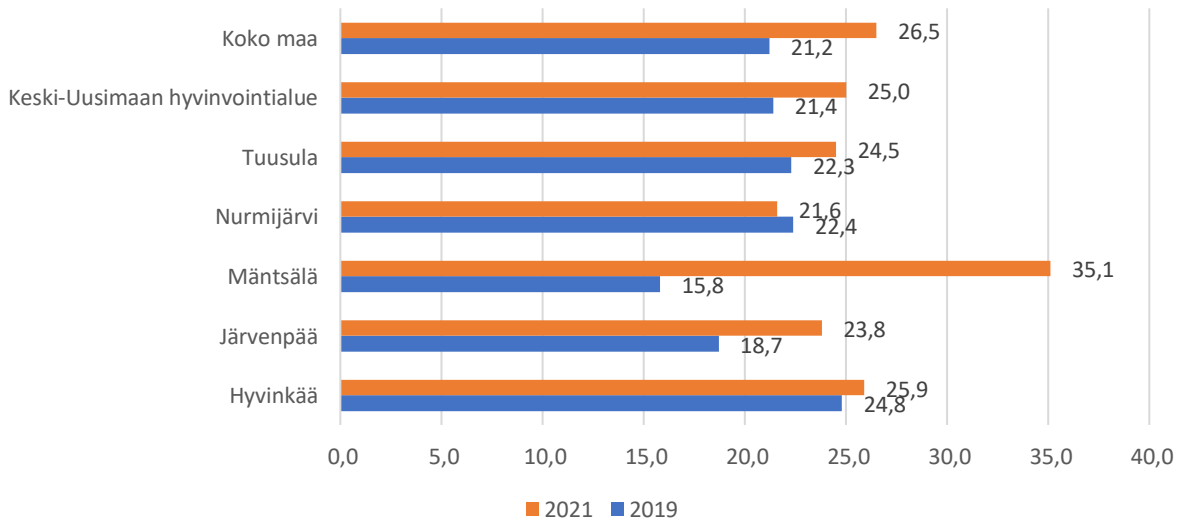
Perusopetus 4 & 5 lk / Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %

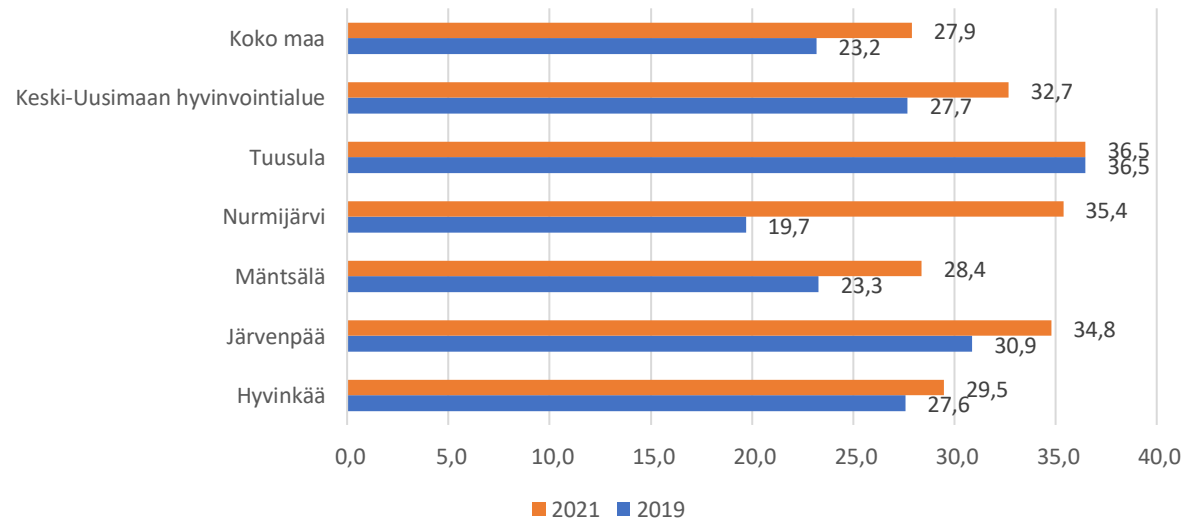
Perusopetus 8. ja 9. lk / Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %

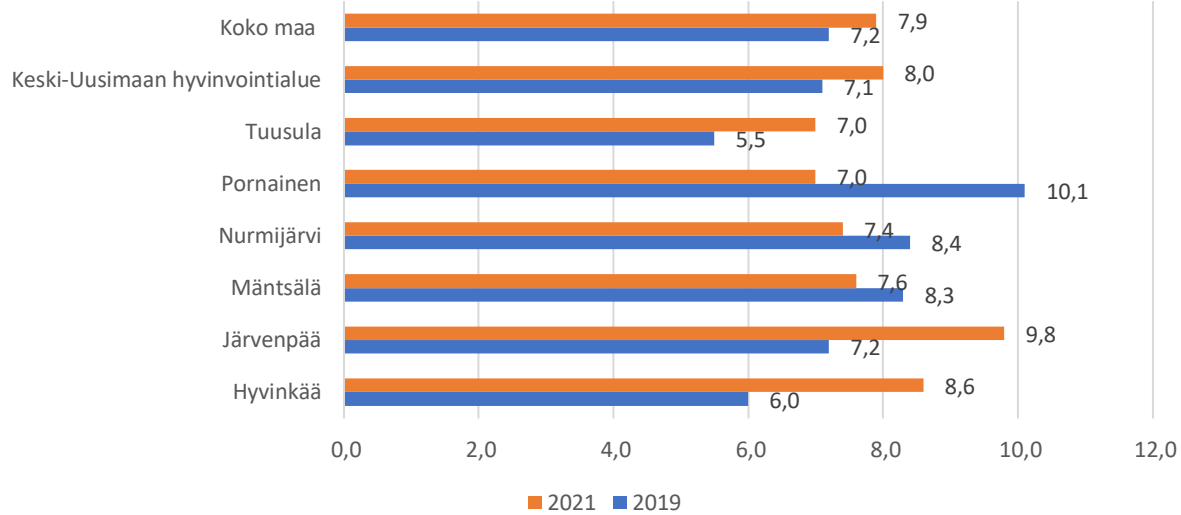
Lukio 1 & 2 / Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %

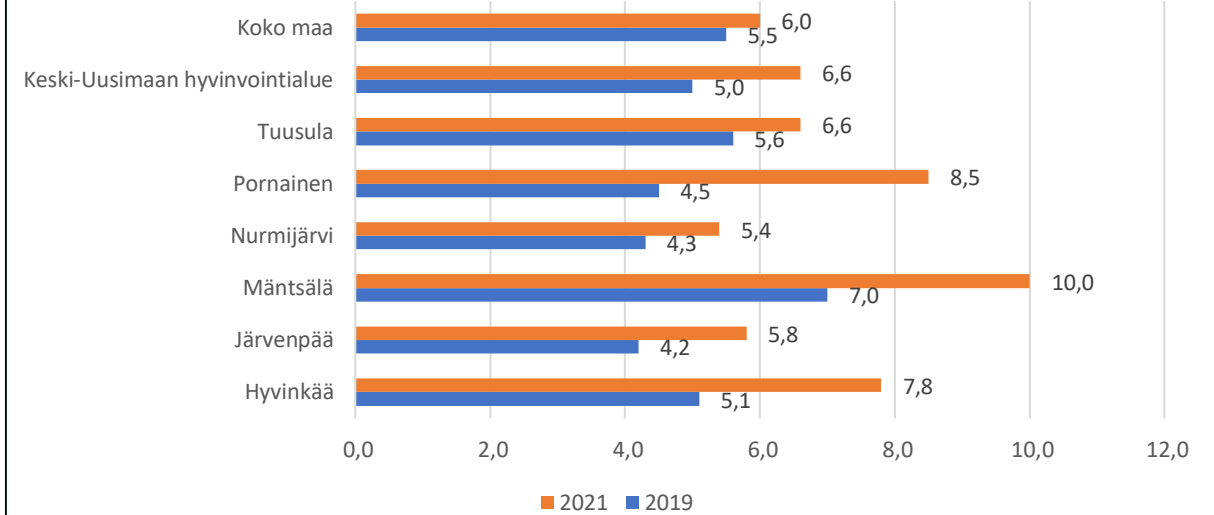
Amm.opp. I & II / Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %

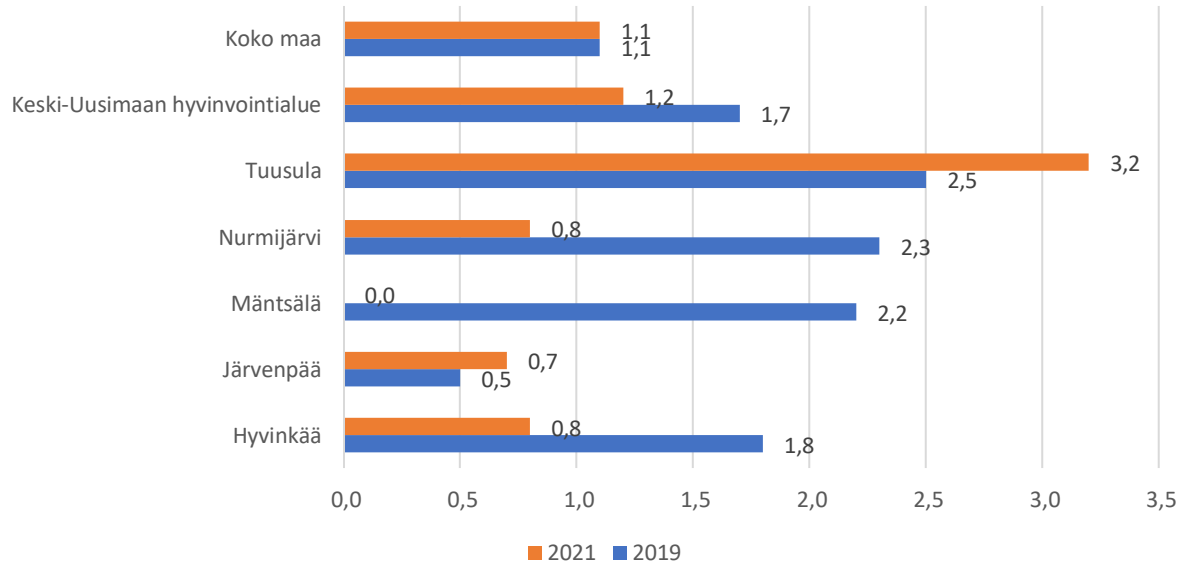
Perusopetus 4 & 5 lk / Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

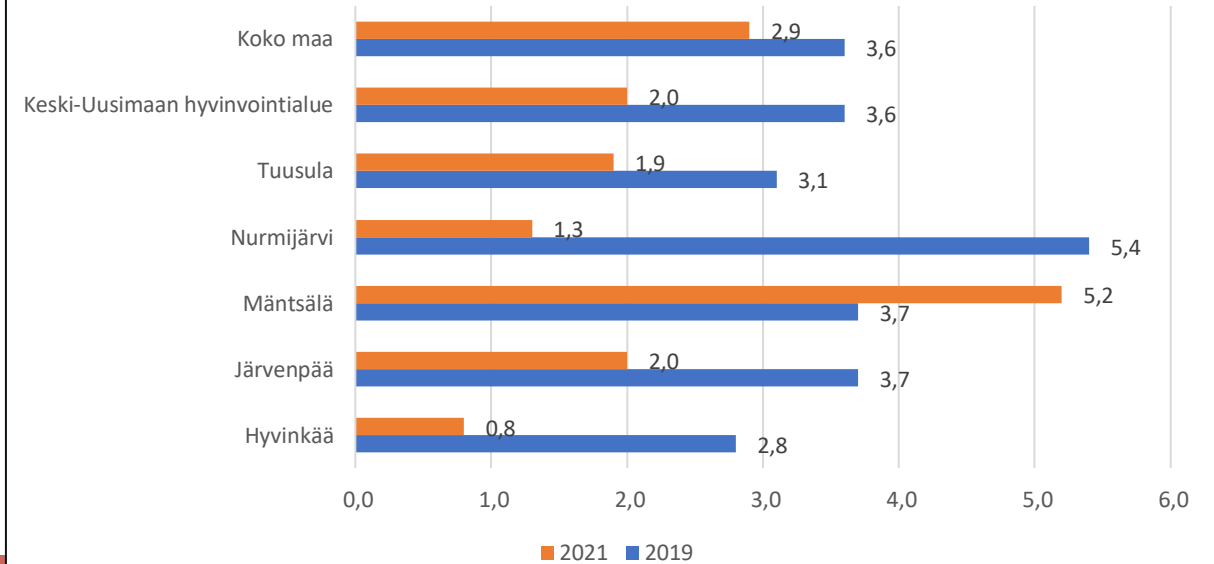
Perusopetus 8. ja 9. lk / Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

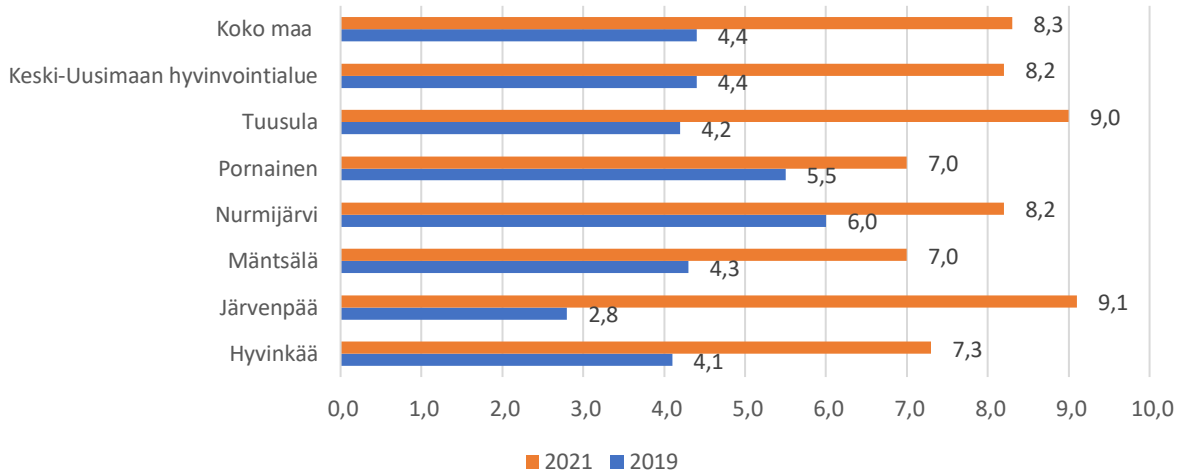
Lukio I & II / Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

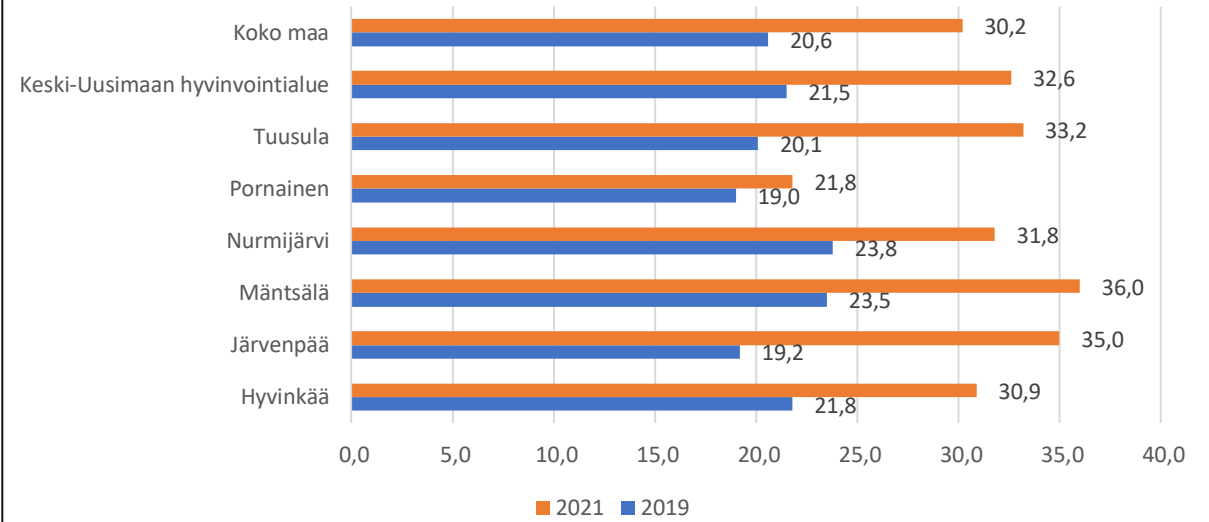
Amm.opp. I & II / Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

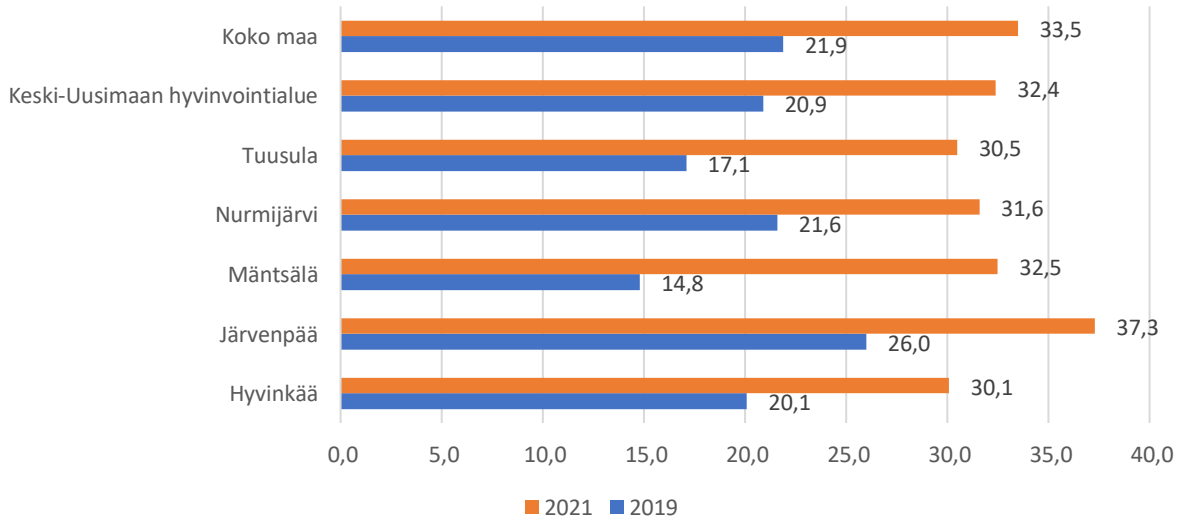
Perusopetus 4 & 5 lk / Kokenut seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä vuoden aikana, %

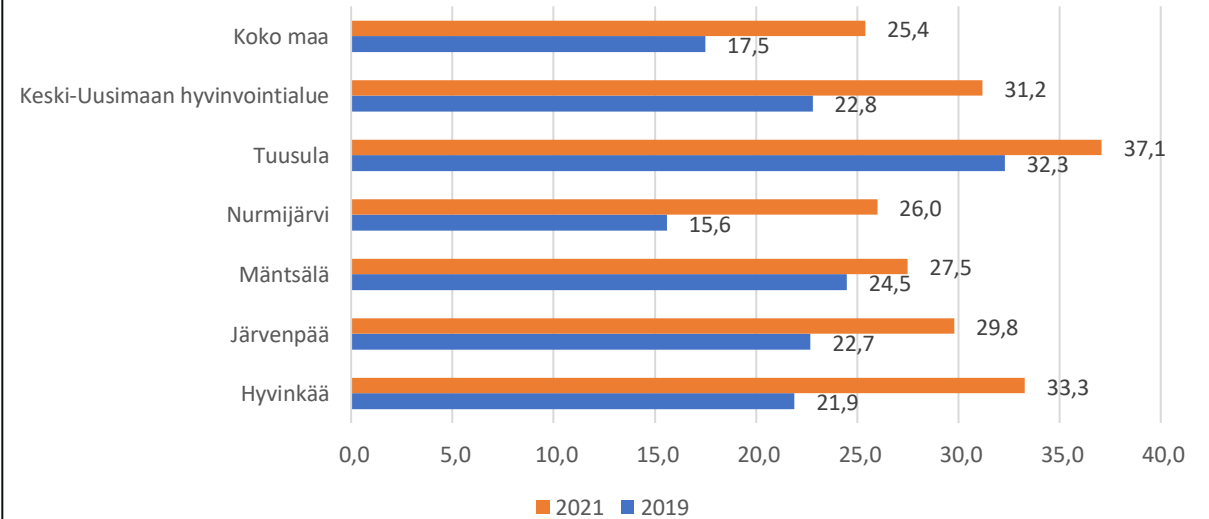
Perusopetus 8. ja 9. lk / Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, %

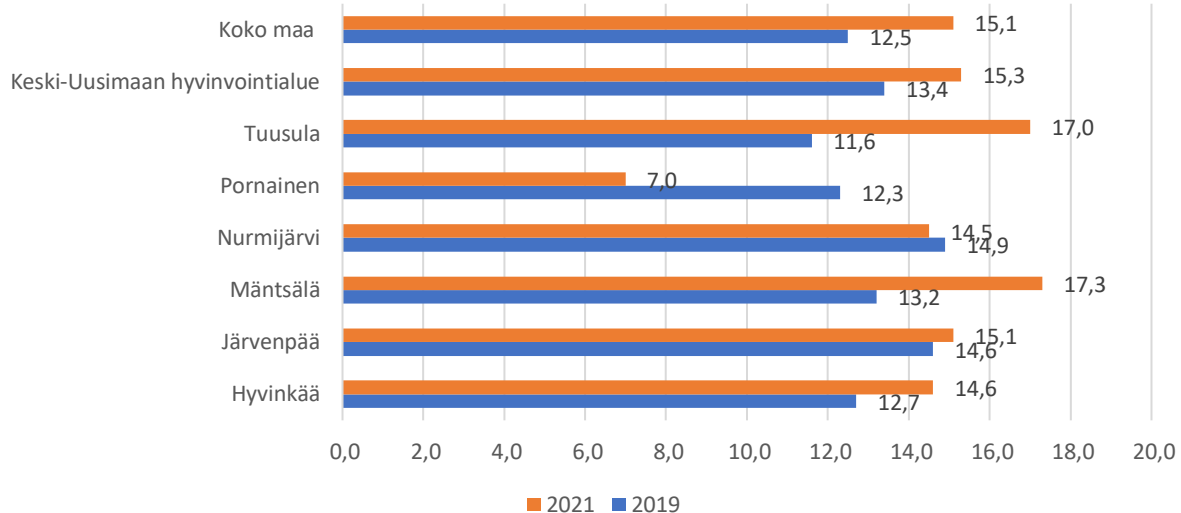
Lukio I & II / Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, %

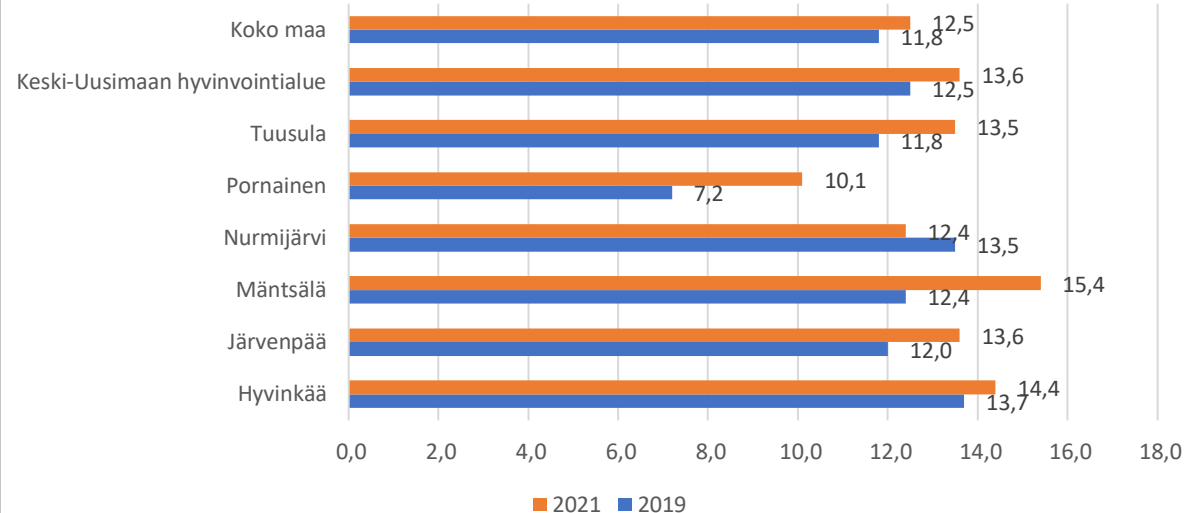
Amm.opp. I & II / Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, %

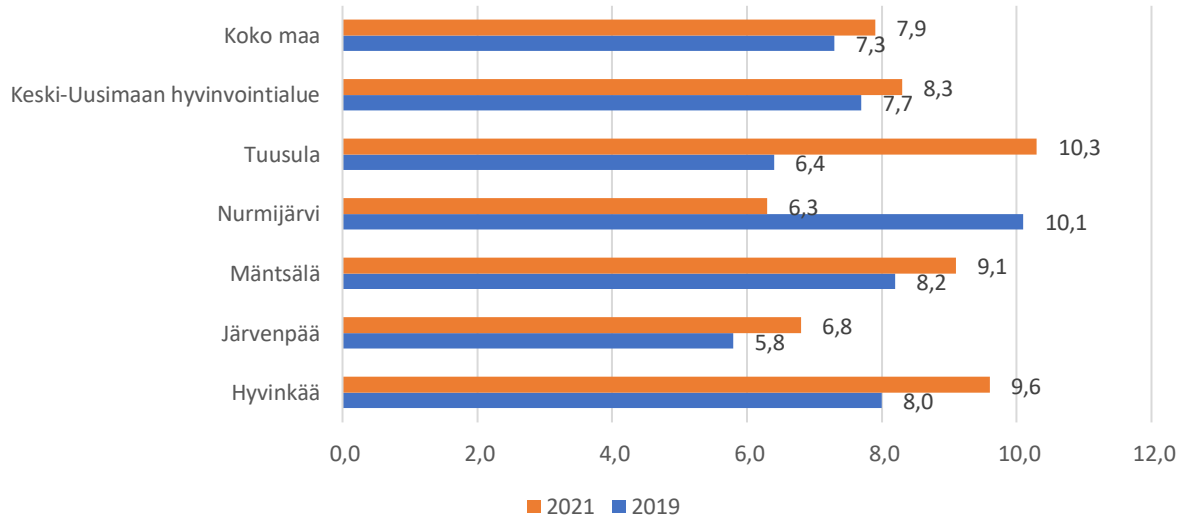
Perusopetus 4 & 5 lk / Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, %

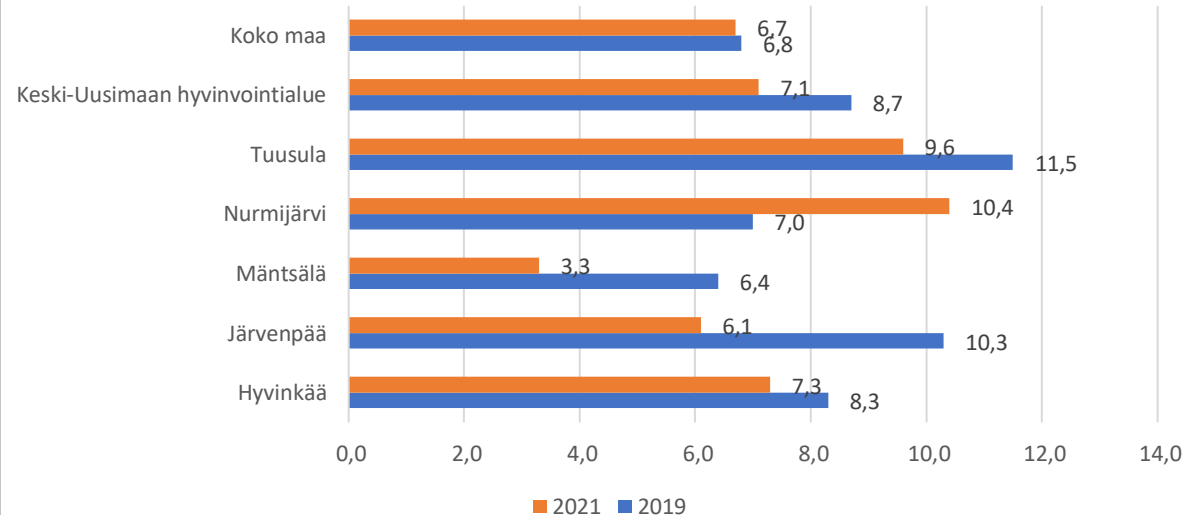
Perusopetus 8. ja 9. lk / Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, %

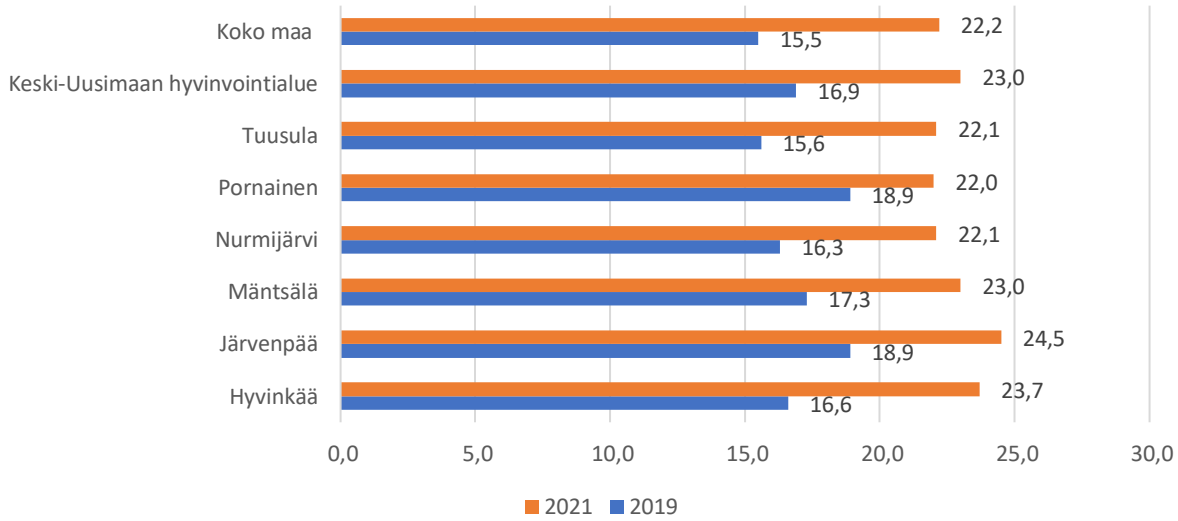
Lukio I & II / Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, %

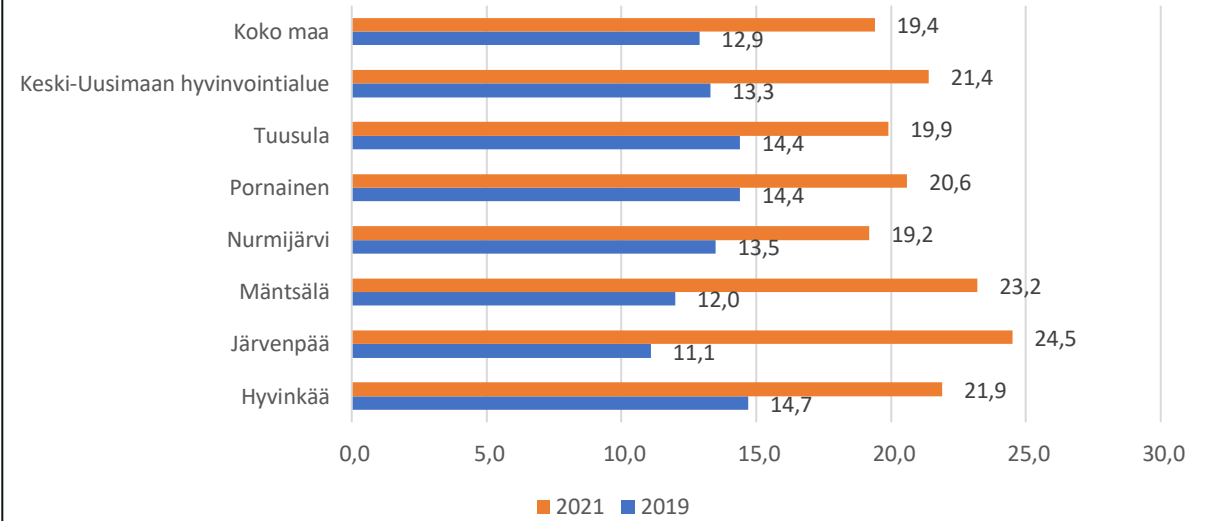
Amm.opp. I & II / Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, %

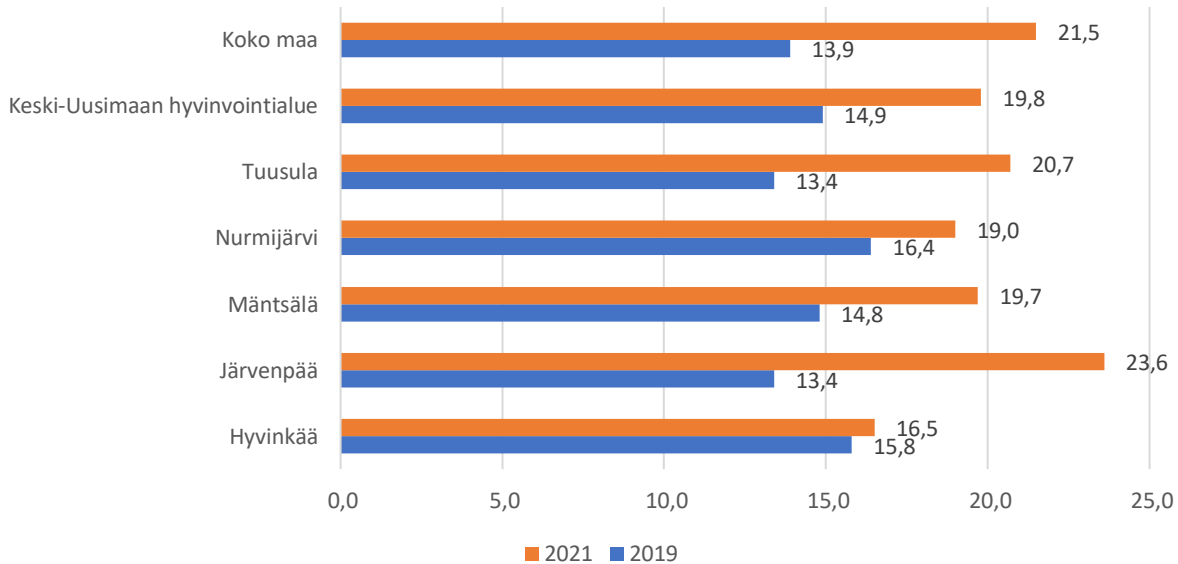
Perusopetus 4 & 5 lk / Mielialaan liittyviä ongelmia kahden viime viikon aikana, %

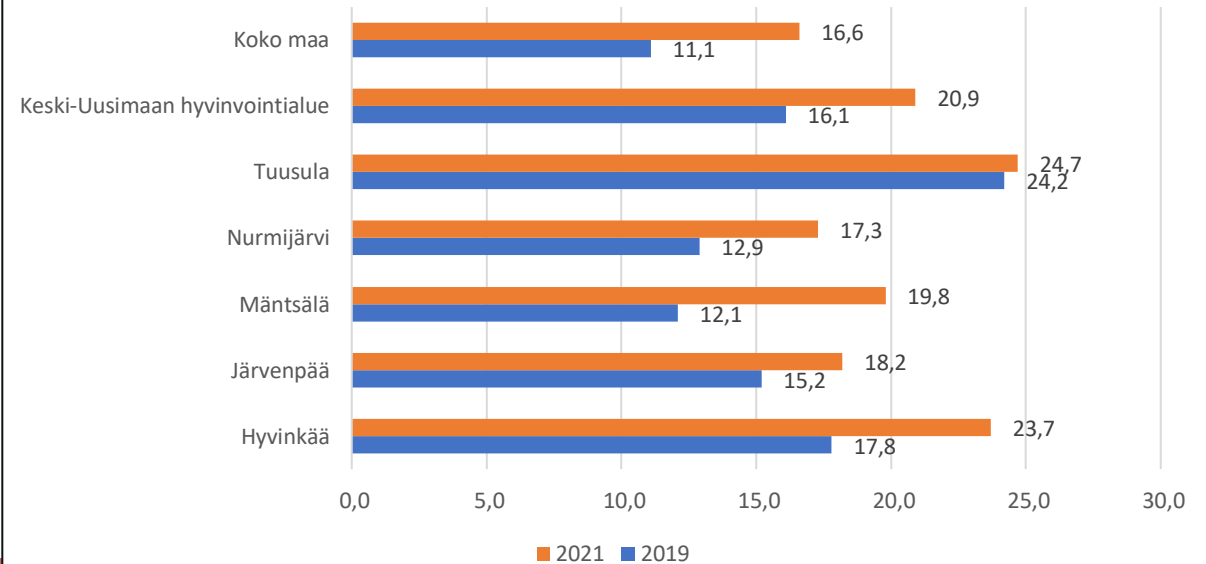
Perusopetus 8. ja 9. lk / Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, %

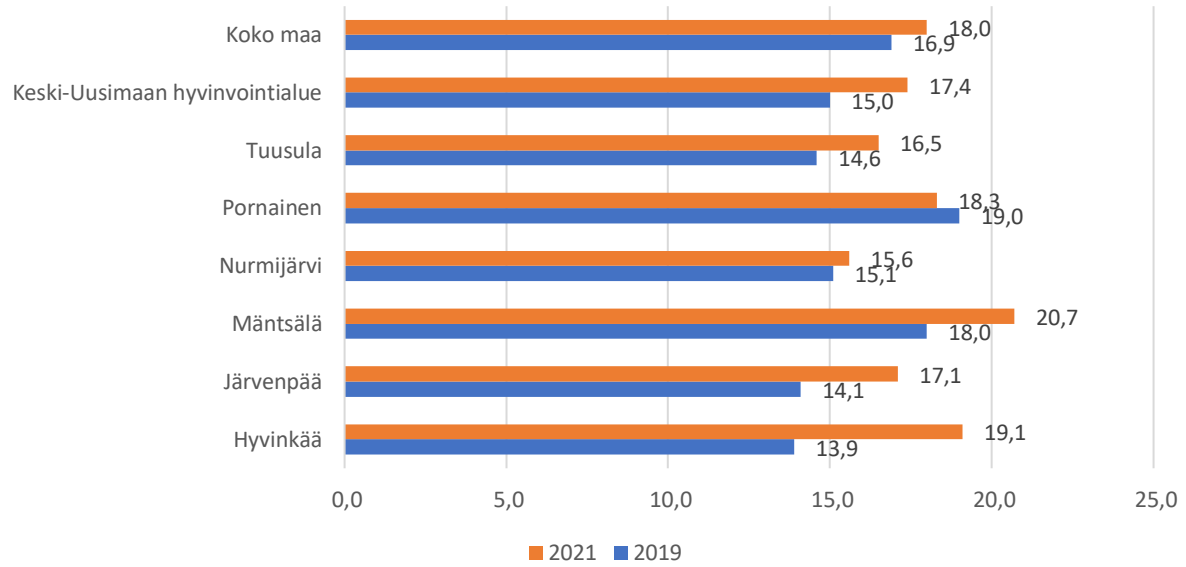
Lukio 1 & 2 / Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, %

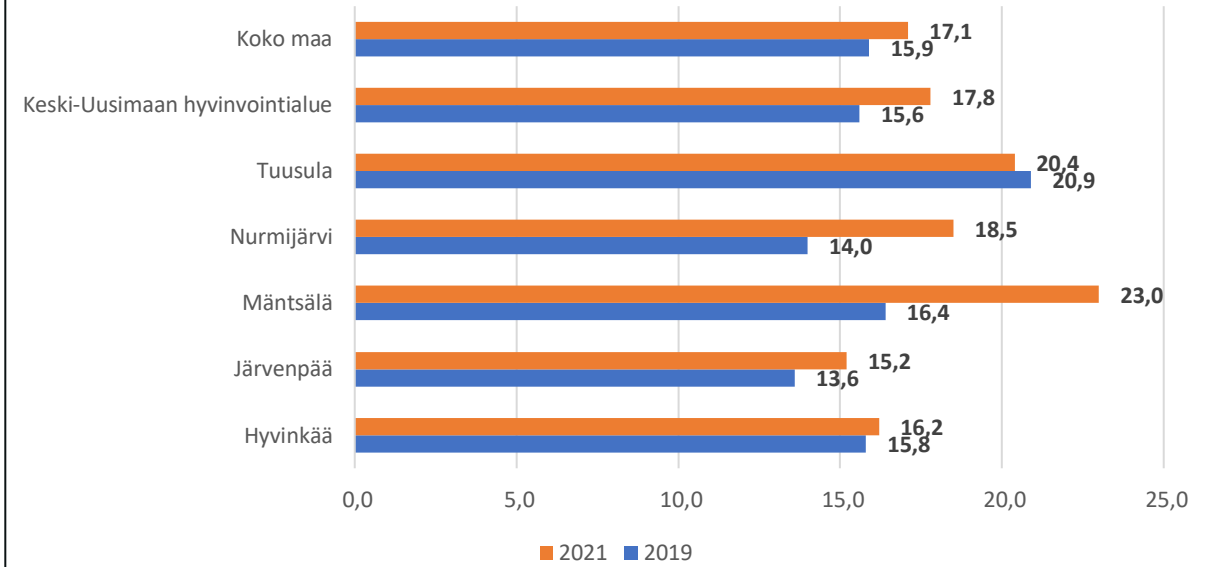
Amm.opp. I & II / Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, %

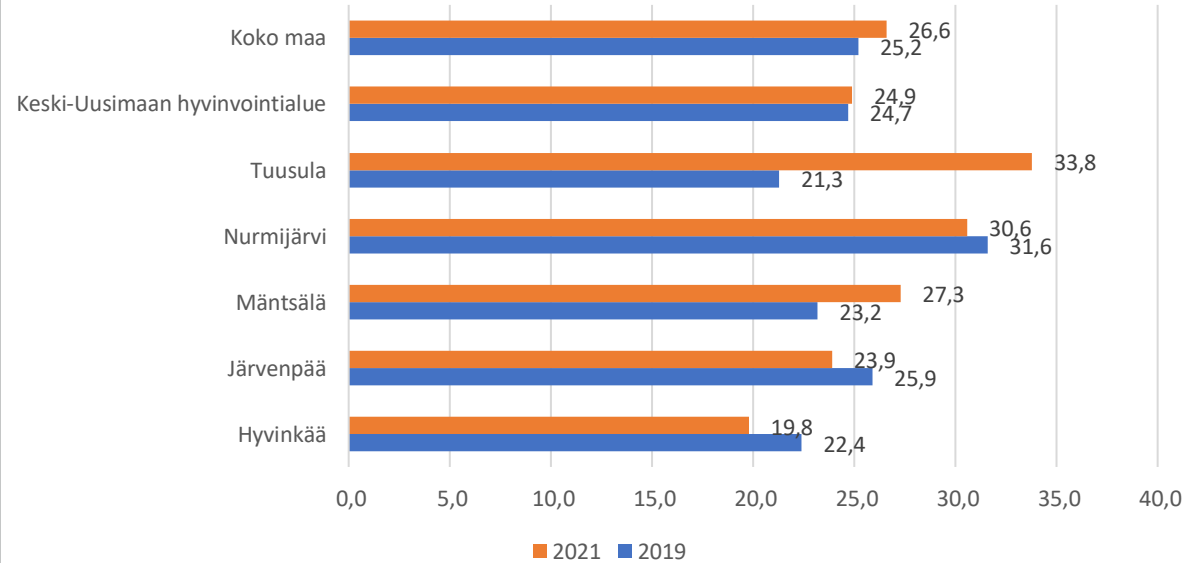
Perusopetus 8. ja 9. lk / Ylipainoisuus, %

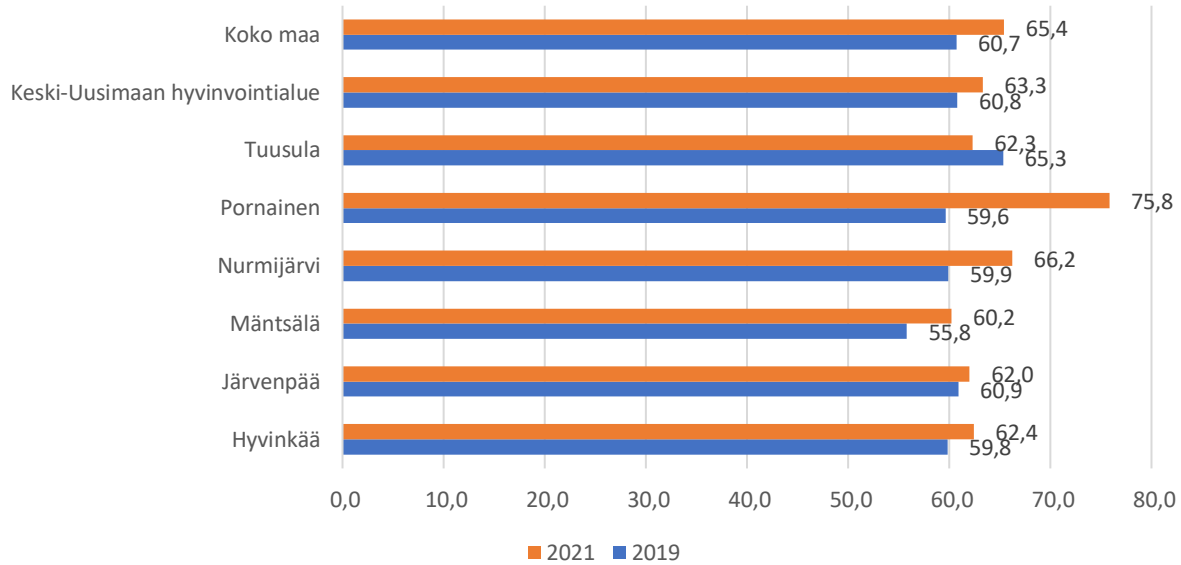
Lukio I & II / Ylipainoisuus, %

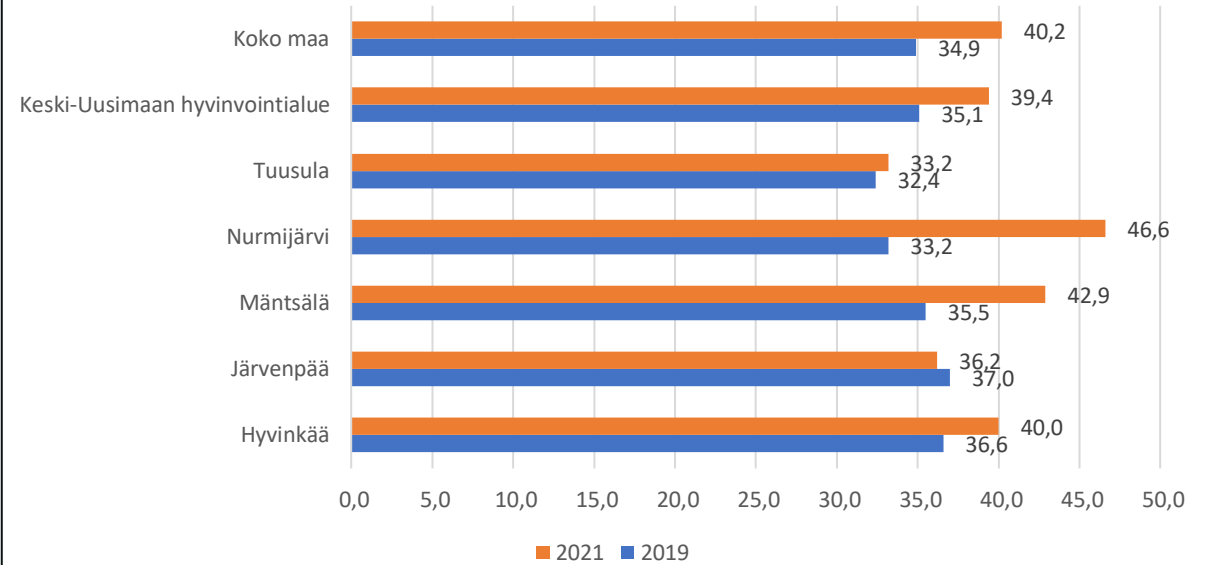
Amm.opp. I & II / Ylipainoisuus, %

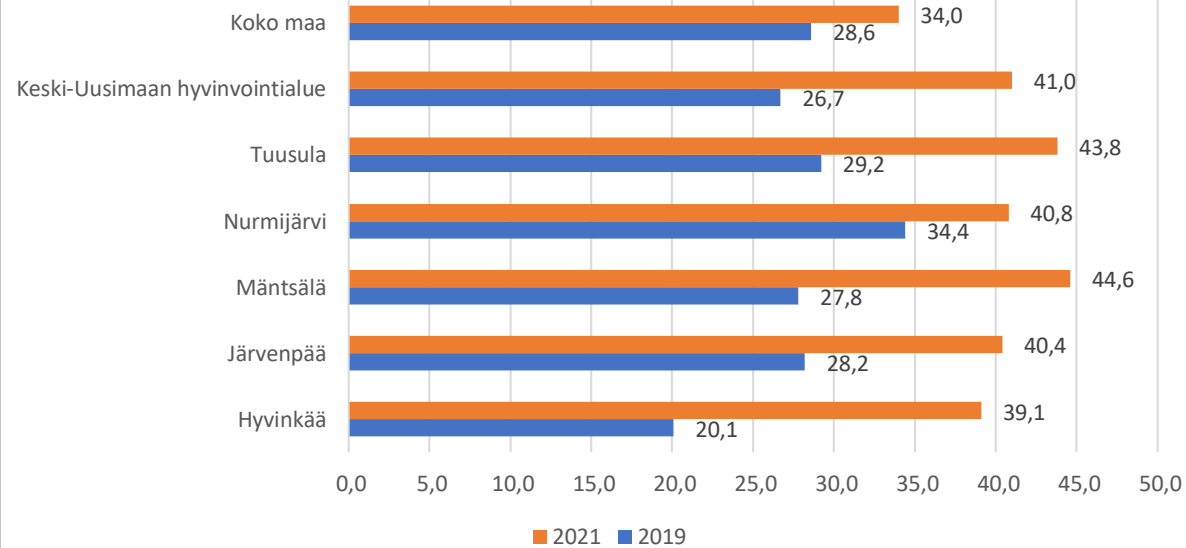
Perusopetus 8. ja 9. lk / Raittius, %

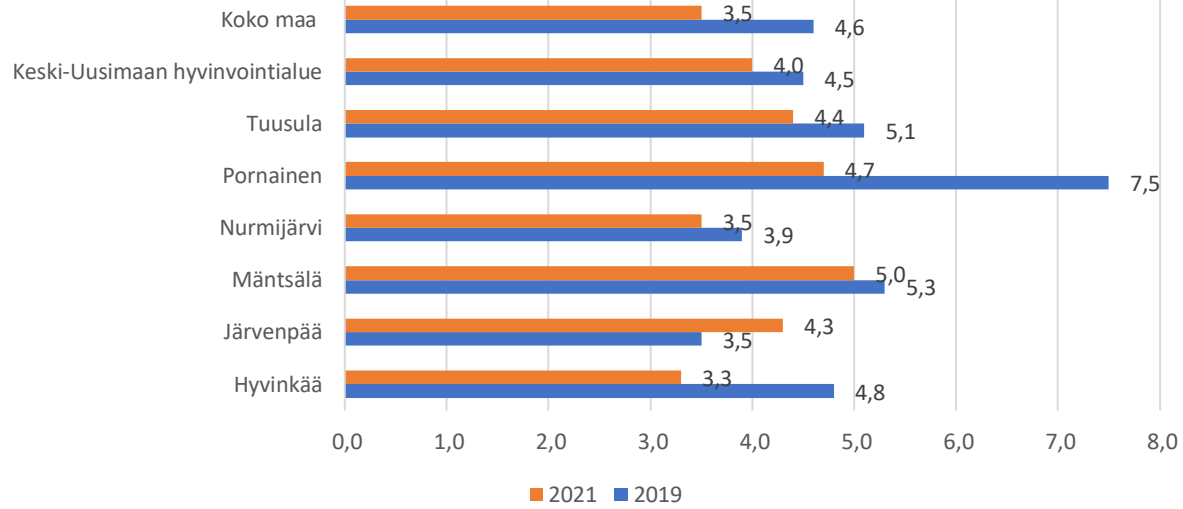
Lukio I & II / Raittius, %

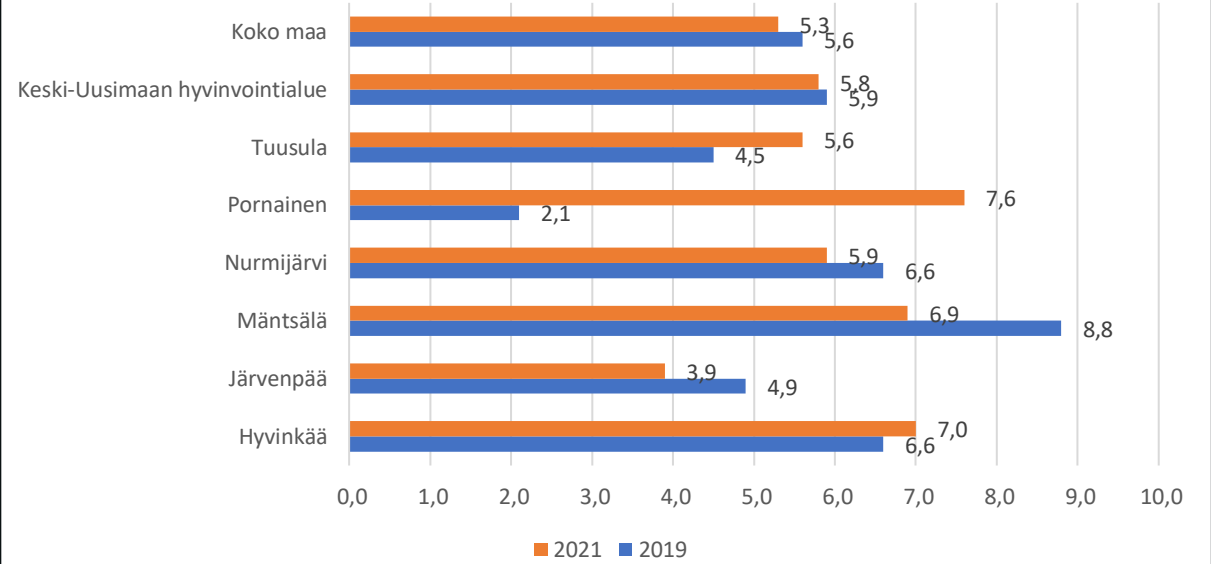
Amm.opp. I & II / Raittius, %

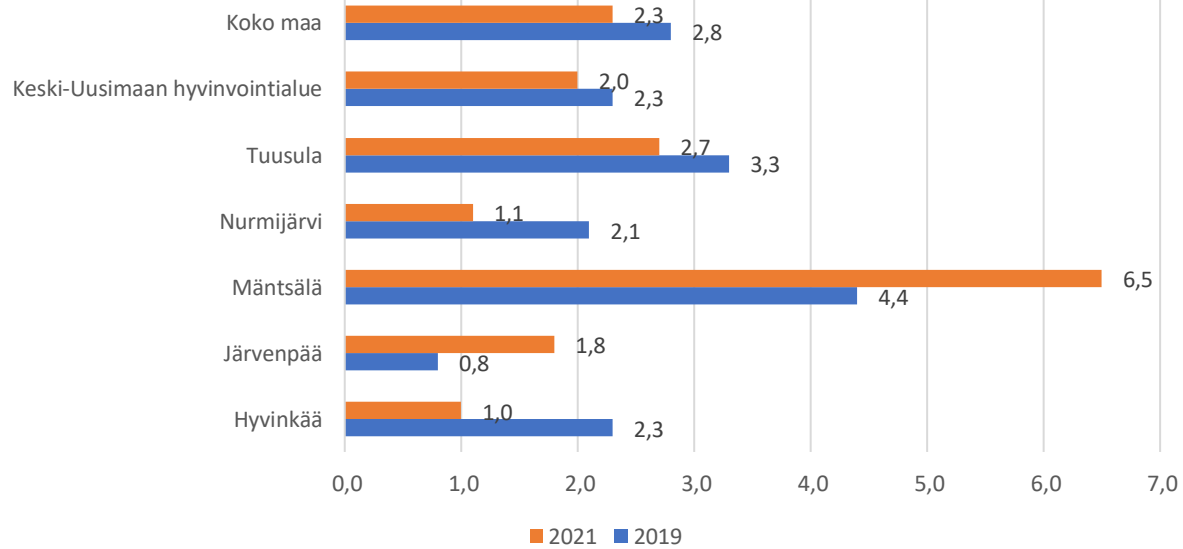
Perusopetus 4 & 5 lk / Käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran, %

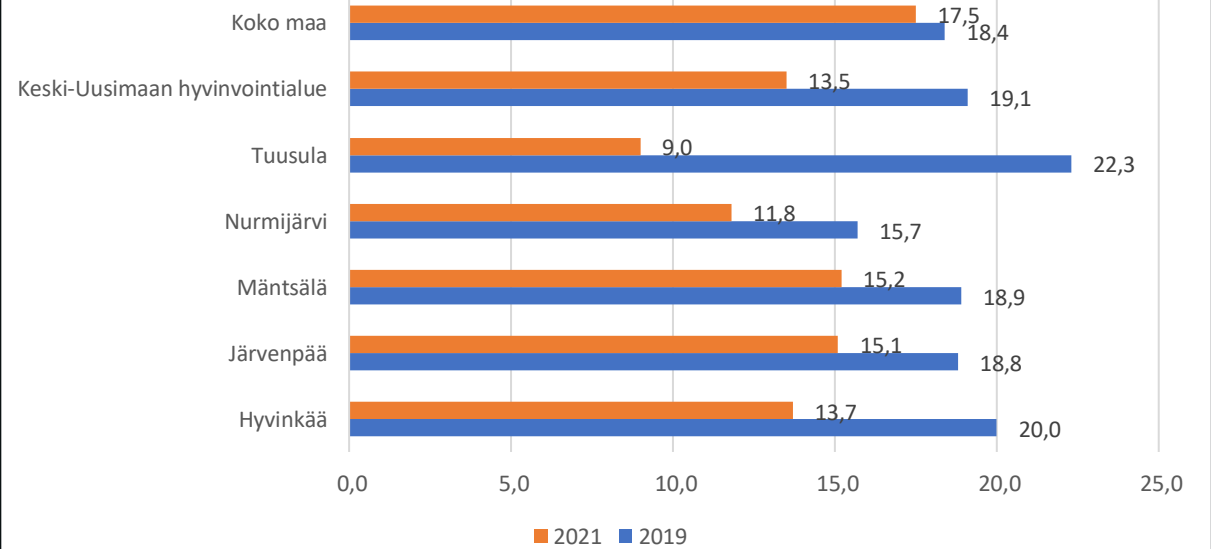
Perusopetus 8. ja 9. lk / Tupakoi päivittäin, %

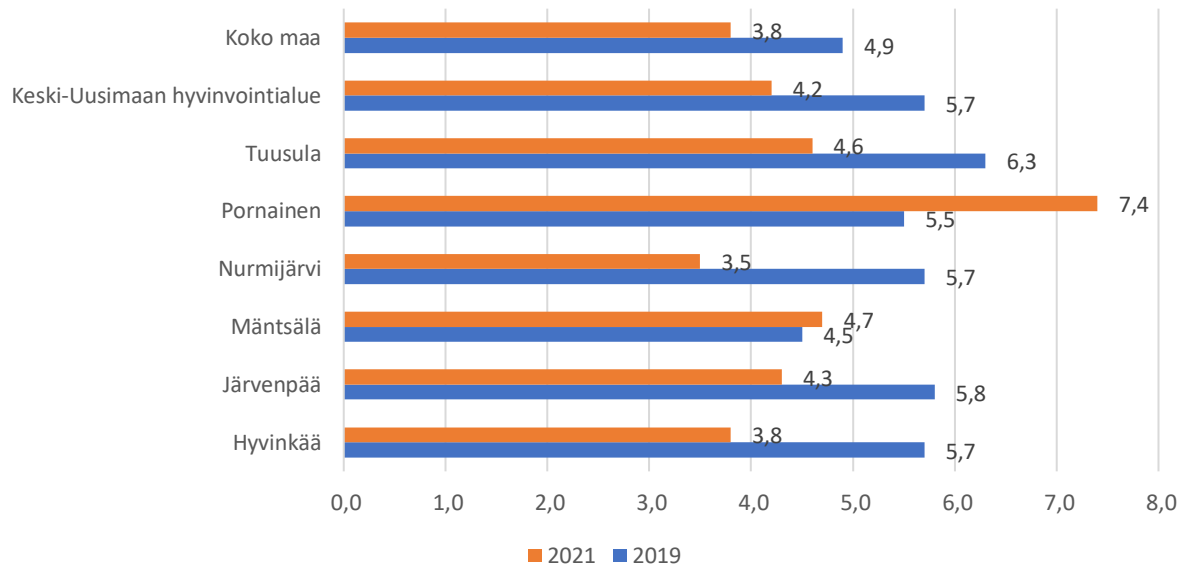
Lukio I & II / Tupakoi päivittäin, %

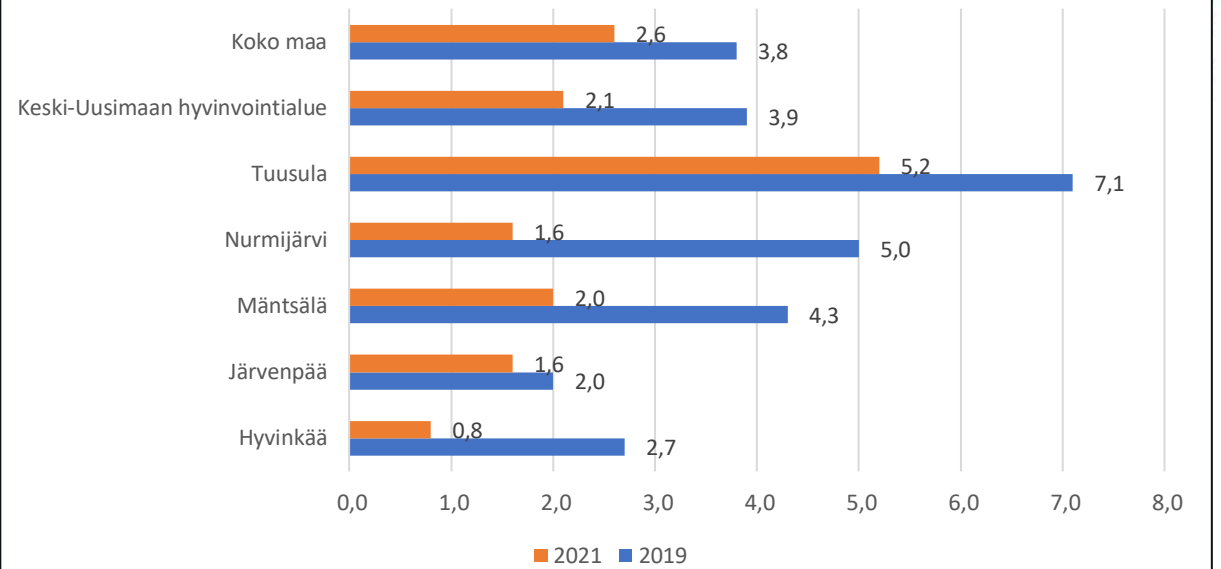
Amm.opp. I & II / Tupakoi päivittäin, %

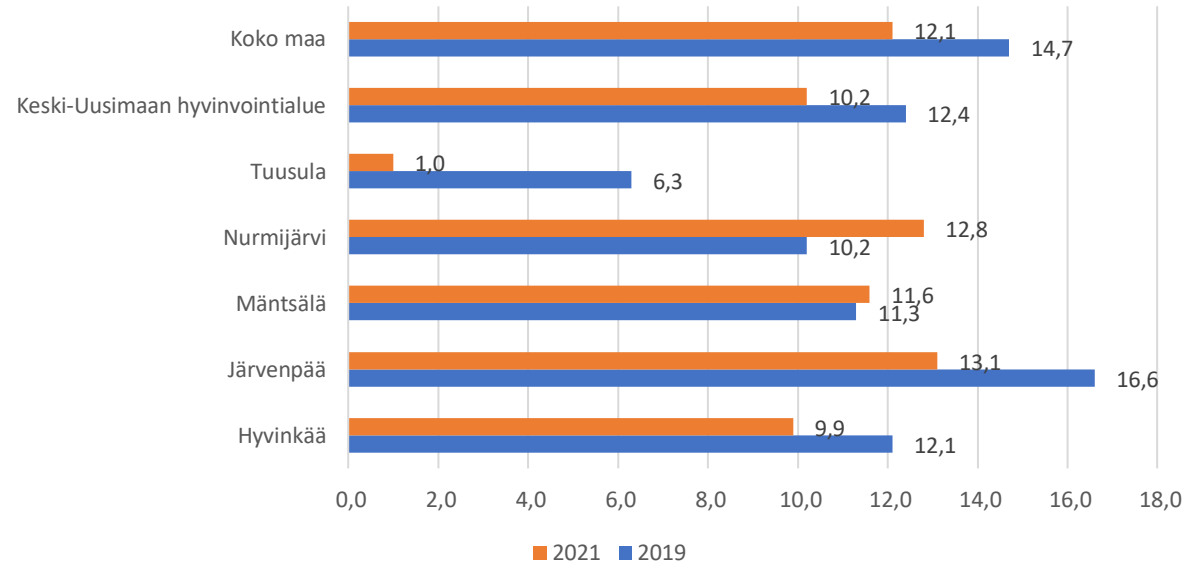
Perusopetus 8. ja 9. lk / Nuuskaa päivittäin, %

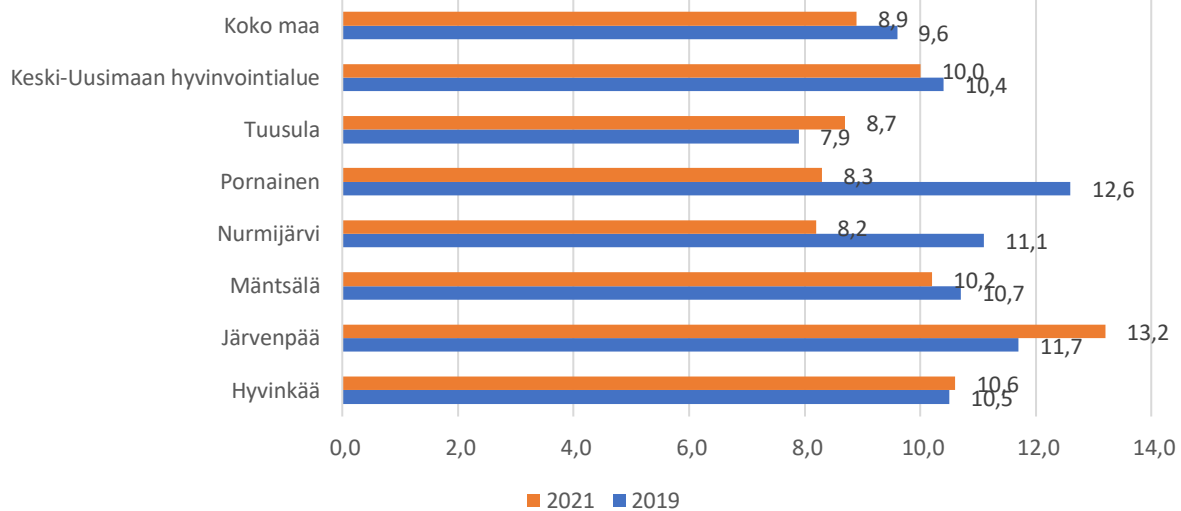
Lukio I & II / Nuuskaa päivittäin, %

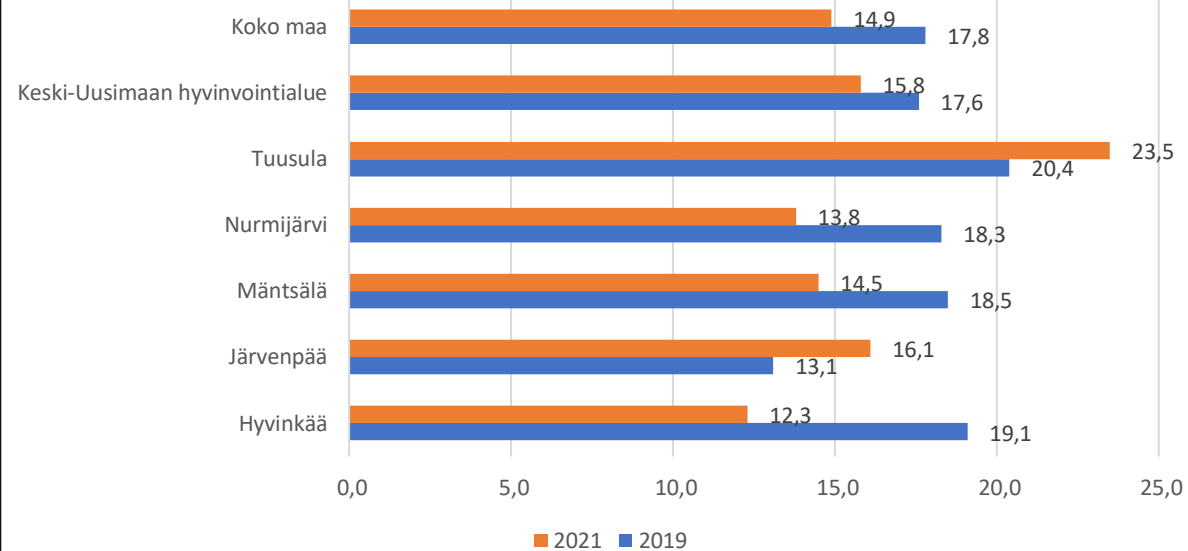
Amm.opp. I & II / Nuuskaa päivittäin, %

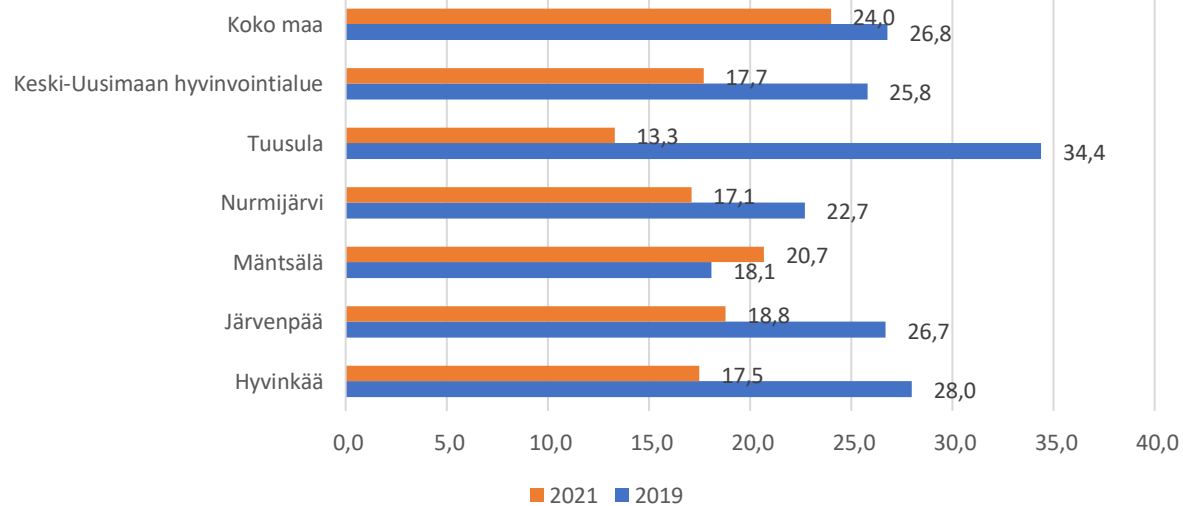
Perusopetus 8. ja 9. lk / Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, %

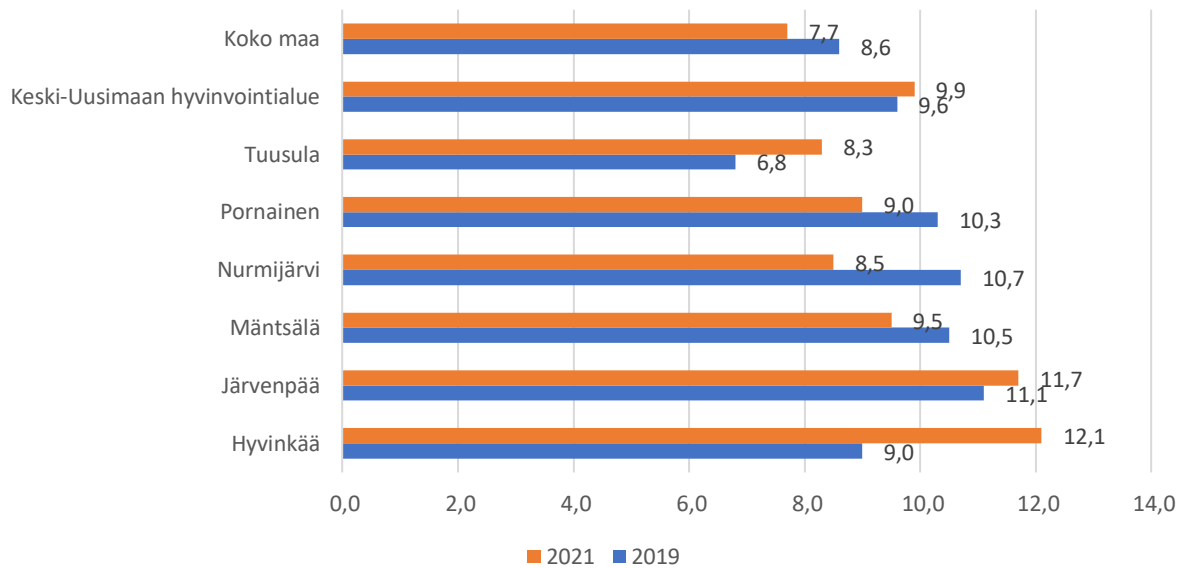
Lukio I & II / Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, %

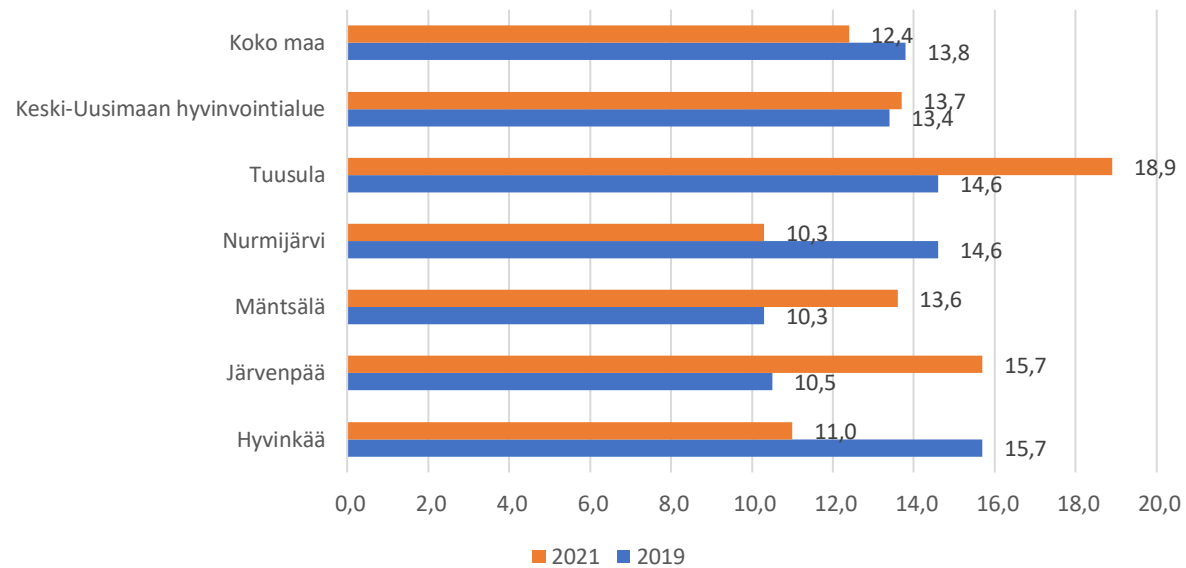
Amm.opp. I & II / Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, %

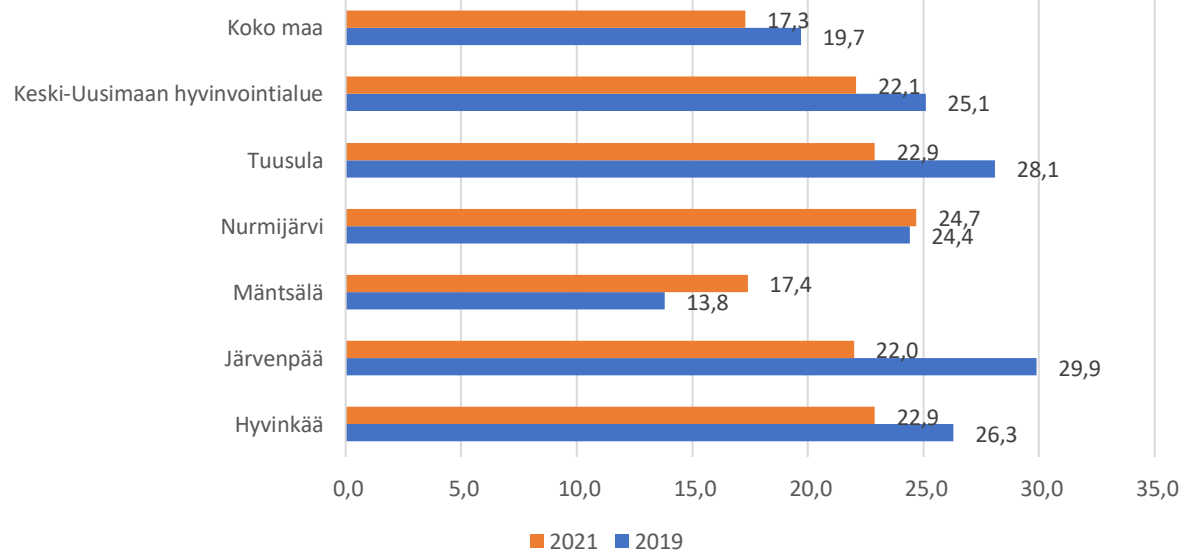
Perusopetus 8. ja 9. lk / Kokeillut kannabista ainakin kerran, %

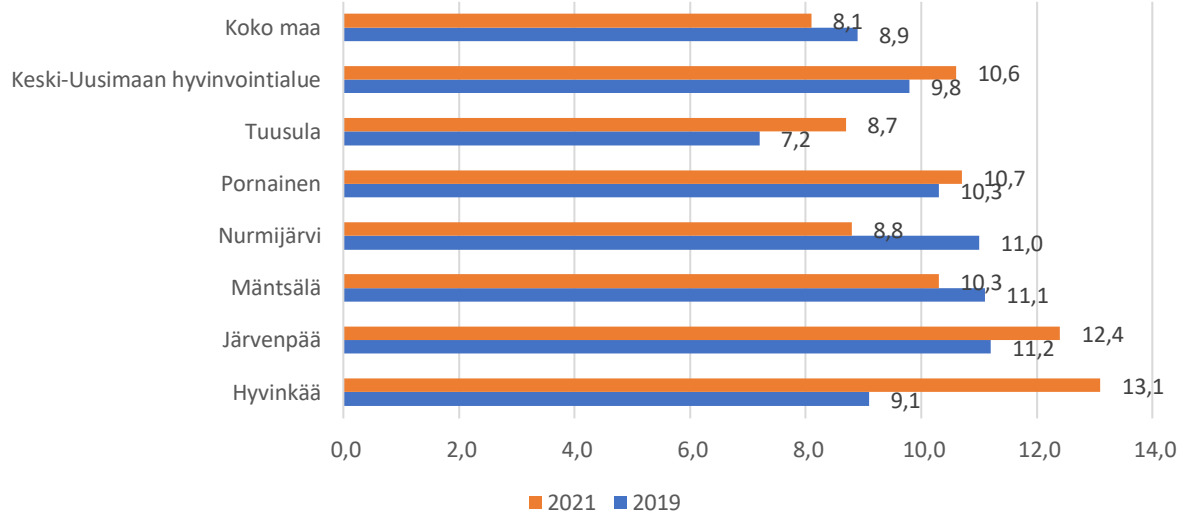
Lukio I & II / Kokeillut kannabista ainakin kerran, %

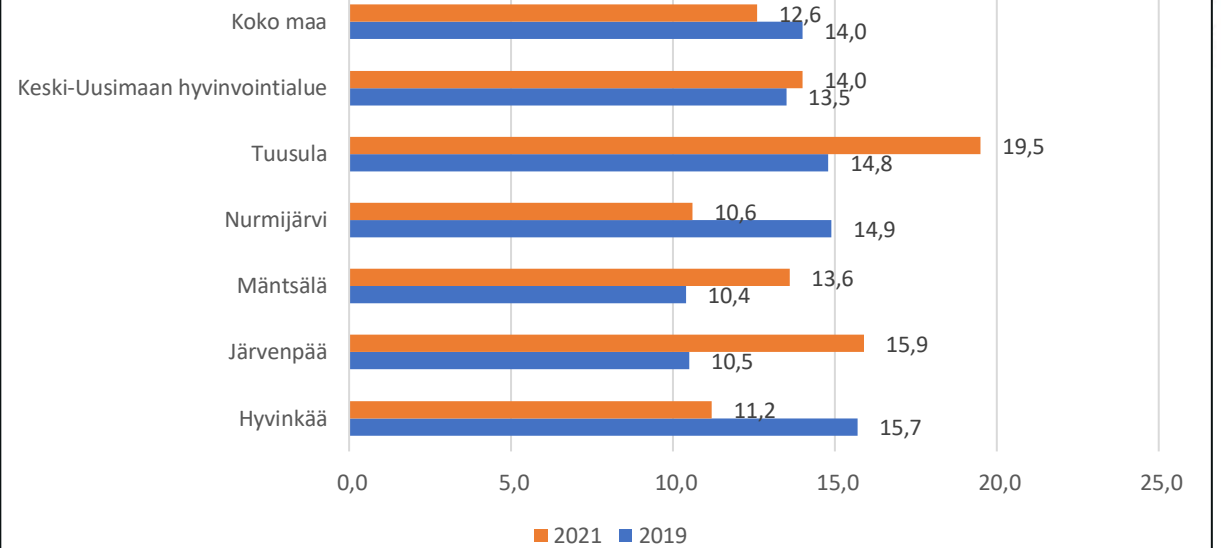
Amm.opp. I & II / Kokeillut kannabista ainakin kerran, %

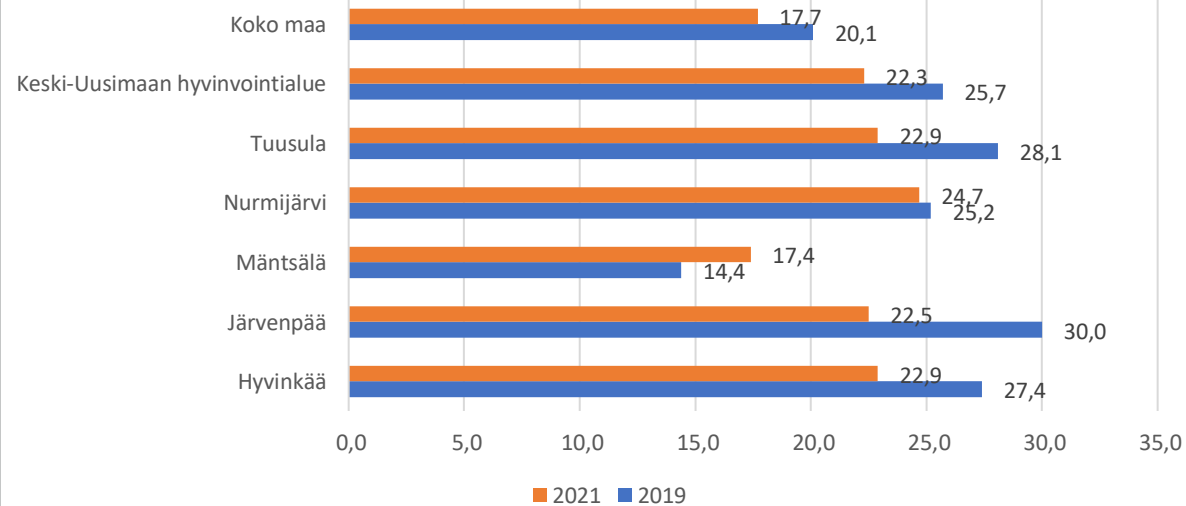
Perusopetus 8. ja 9. lk / Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, %

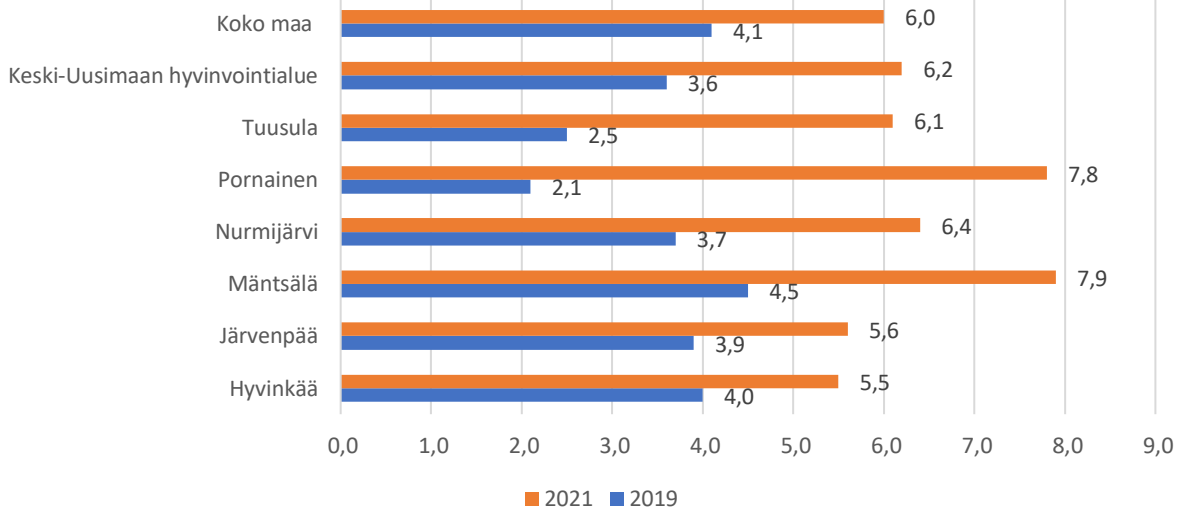
Lukio I & II / Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, %

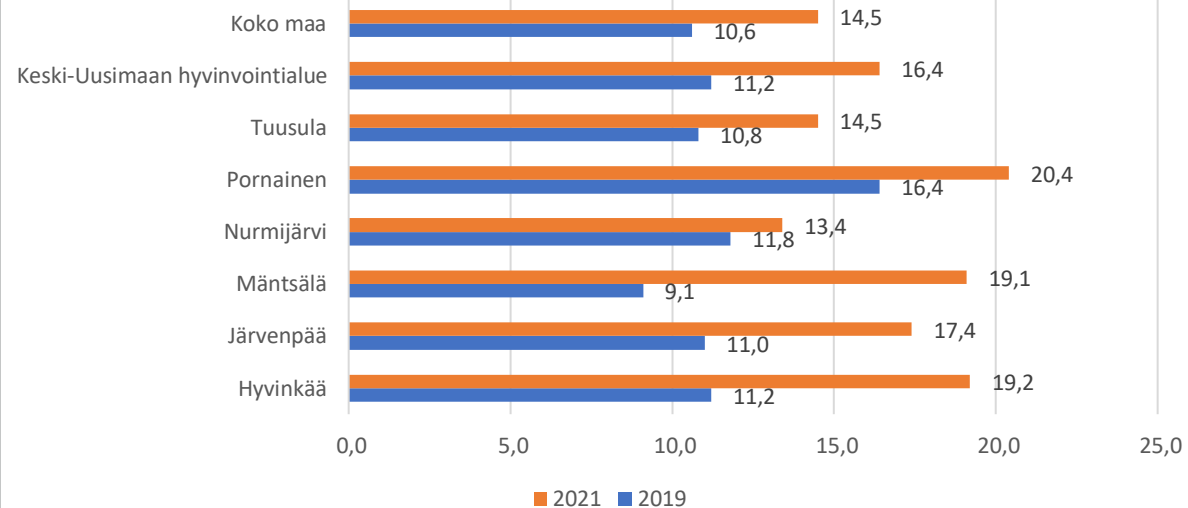
Amm.opp. I & II / Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, %

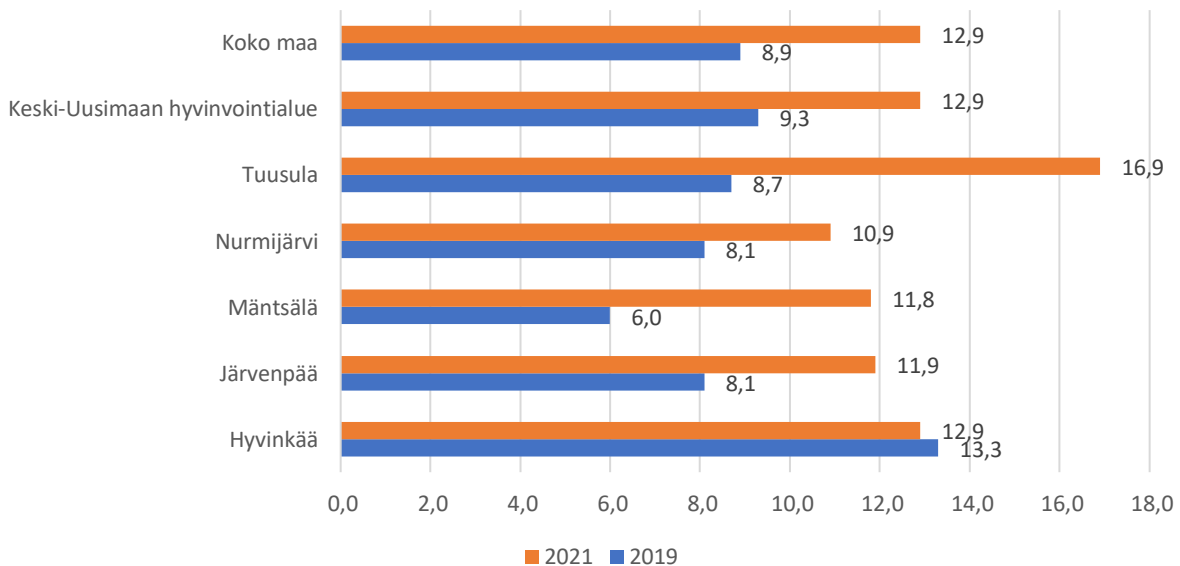
Perusopetus 4 & 5 lk / Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia, %

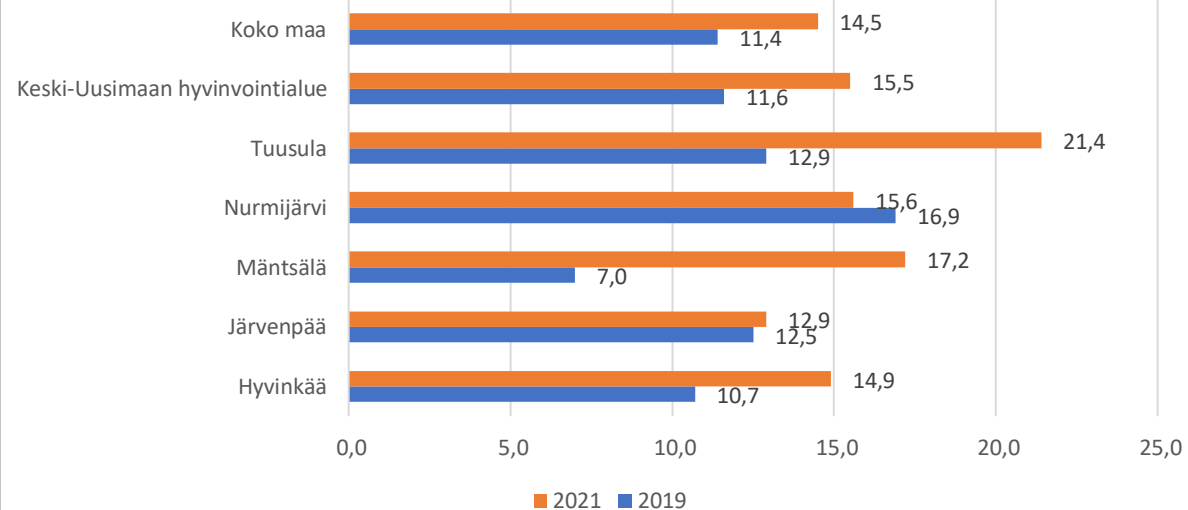
Perusopetus 8. ja 9. lk / Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia, %

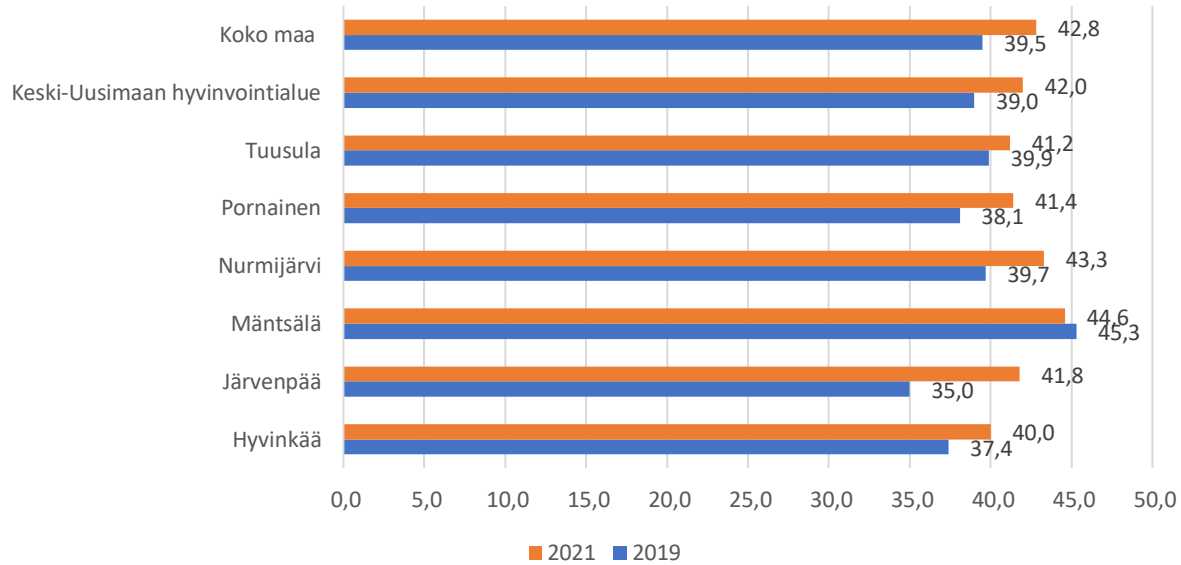
Lukio I & II / Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia, %

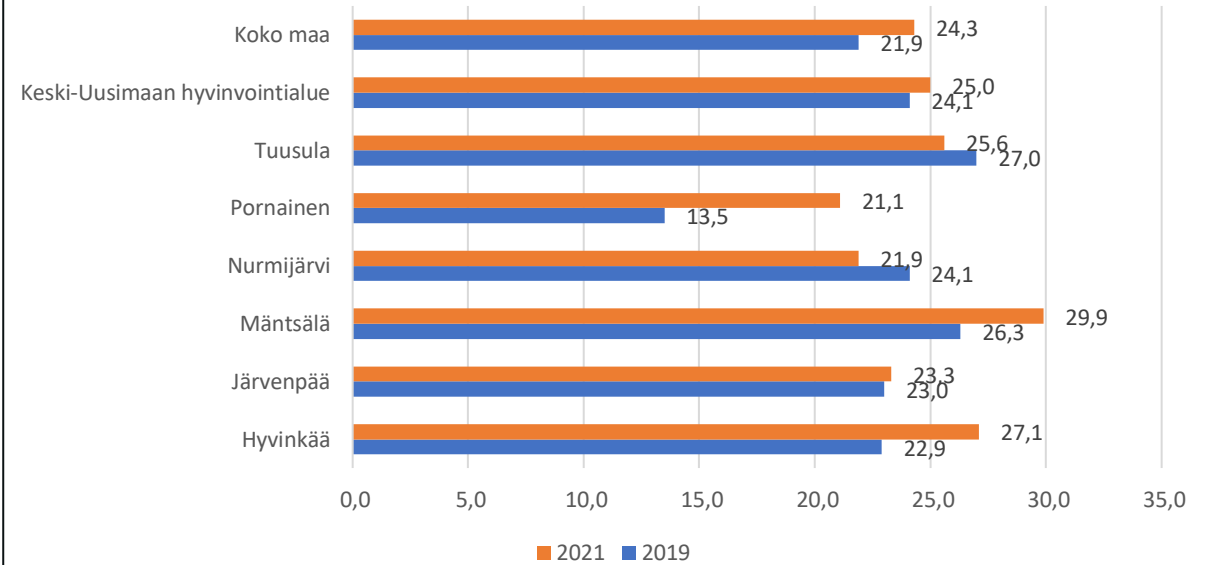
Amm.opp. I & II / Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia, %

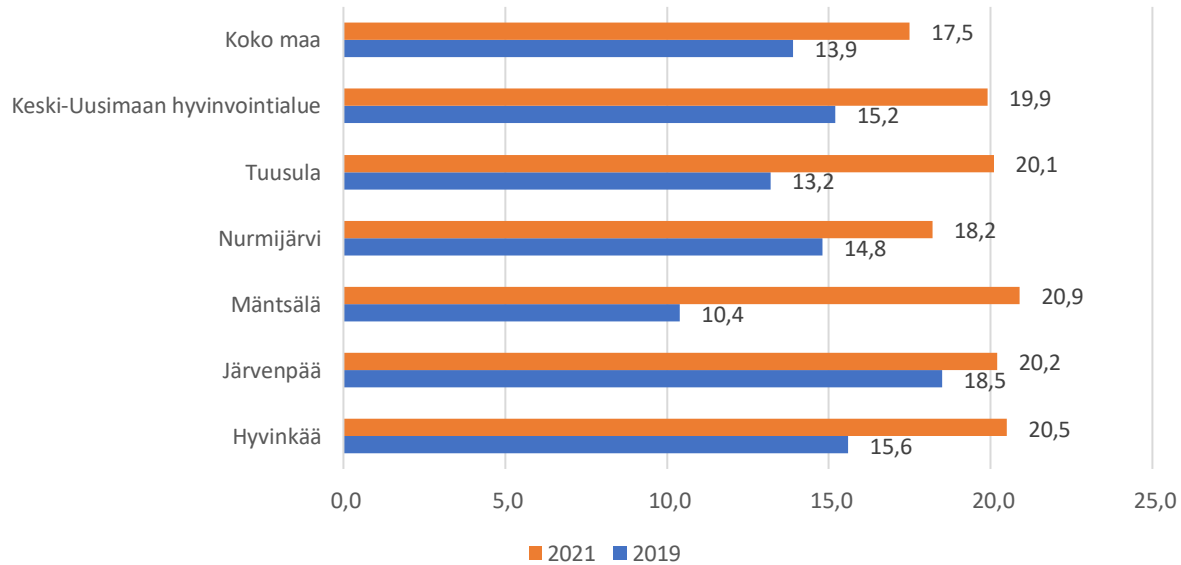
Perusopetus 4 & 5 lk / Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %

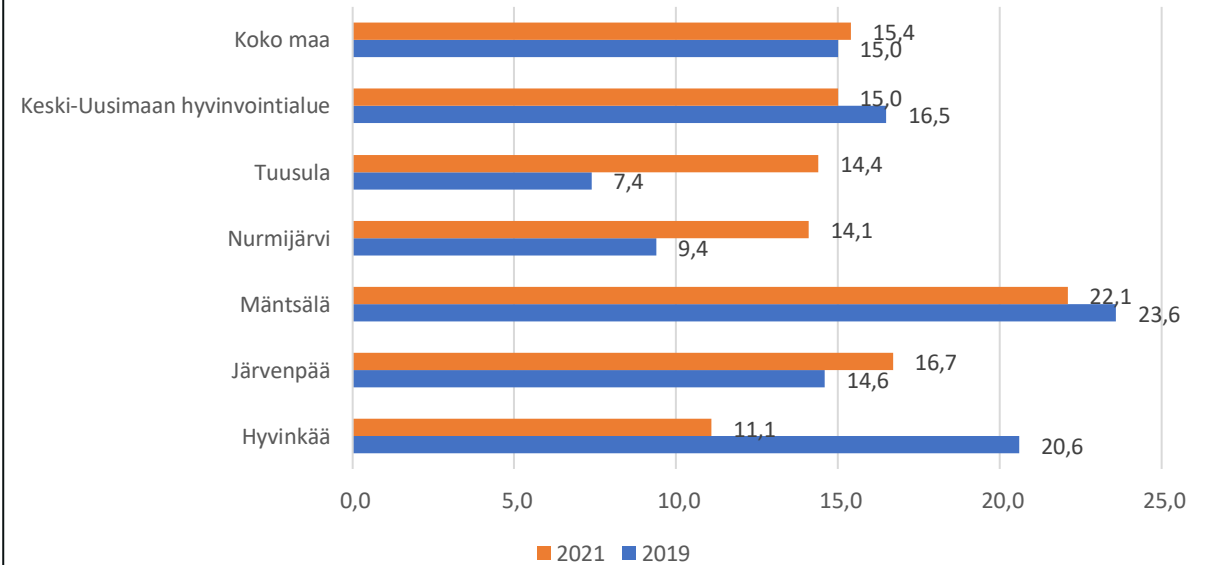
Perusopetus 8. ja 9. lk / Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %

Lukio I & II / Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %

Amm.op. I & II / Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %

KIITOS

tero.seitsonen@keusote.fi
marjo-kaisa.konttinen@tuusula.fi